

Gymnasiestrategi

2021-04-19

Yunus Tuncer och Karin
Sundström
Enheten för juridik och
utredning

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	7
1.1	Samverkansavtal.....	7
2	Gymnasieskolans programutbud	7
2.1	Högskoleförberedande program	8
2.2	Yrkesprogram.....	9
2.3	Gymnasiesärskolan.....	10
3	Tyresö gymnasium	10
3.1	Programutbud	11
4	Folkbokförda elever i Tyresö kommun	13
4.1	Befolkningsprognos antal folkbokförda ungdomar i åldern 16-18 år i Tyresö kommun.....	13
4.2	Program som de folkbokförda eleverna studerar inom.....	14
4.3	Tyresö elever per skola/huvudman	15
4.4	Sökande 2021	15
5	Programutbud inom kommunkluster öst	16
5.1	Omvärldsbevakning kommunkluster öst.....	16
6	Gymnasiebehovet i Stockholmsregionen	17
6.1	Gymnasievalet.....	17
6.2	Könsfördelning inom olika program	18
6.3	Behovet av gymnasieplatser fram till 2027	19
7	Studie- och yrkesvägledares synpunkter	19
8	Enkät till elever i årskurs 8 och 9 i kommunala grundskolor i Tyresö ...	20
9	Utvecklingsmöjligheter av befintligt programutbud på Tyresö gymnasium	21
9.1	El- och energiprogrammet inriktning datorteknik.....	21
9.2	El- och energiprogrammet inriktning elteknik.....	22
9.3	Hantverksprogrammet inriktning stylist och frisör	22
9.4	Fordons- och transportprogrammet inriktning personbil.....	23
9.5	Hotell- och turismprogrammet.....	24

9.6	Förvaltningens bedömning	24
10	Möjligheter och risker med högskoleförberedande program	25
10.1	Möjligheter.....	26
10.2	Risker.....	27
10.3	Eventuella lösningar.....	28
10.4	Förvaltningens bedömning	30
11	Möjligheter och risker med nya yrkesprogram	31
11.1	Möjligheter med barn- och fritidsprogrammet	31
11.2	Risker med barn- och fritidsprogrammet.....	32
11.3	Möjligheter med vård- och omsorgsprogrammet.....	32
11.4	Risker med vård- och omsorgsprogrammet.....	33
11.5	Möjligheter med handel- och administrationsprogrammet.....	33
11.6	Risker med handels- och administrationsprogrammet	34
11.7	Förvaltningens bedömning	34
12	Utveckling av gymnasiesärskolan.....	34
12.1	Tyresö gymnasiesärskola och folkbokförda gymnasiesärskoleelever.....	35
	Tyresöelever inom gymnasiesärskolan	36
12.2	Utvecklingsmöjligheter inom de nationella programmen på Tyresö gymnasiesärskola.....	36
	12.2.1 Utveckla och behålla programmet HOHAL- hälsa vård och omsorg	37
	12.2.2 Utveckla och behålla FAFAS- fastighet, anläggning och byggnation.....	37
	12.2.3 Möjlighet med att starta programmet för administration, handel och varuhantering	37
	12.2.4 Möjlighet med att starta programmet hantverk och produktion.....	37
12.3	Förvaltningens bedömning	38
13	Lokal	38
14	Tyresö gymnasiums varumärke	40
15	Ekonomi	41
16	Sammanfattning av förslag på strategi.....	44

16.1	Utveckling av nuvarande program	44
16.2	Nya yrkesprogram	44
16.3	Högskoleförberedande program	44
16.4	Gymnasiesärskolan.....	45
16.5	Lokaler.....	45
16.6	Tyresö gymnasiums varumärke	45
17	Bilaga 1- Prövning av barnets bästa	46
17.1	Beskrivning av ärendet.....	46
17.2	Dialog med barnen.....	46
17.3	Inhämta kunskap	46
17.4	Barnkonventionen	47
17.5	Handlingsalternativ.....	47
17.5.1	Alternativ 1- Behålla nuvarande programutbud och fasa ut hotell- och turismprogrammet	47
17.5.2	Alternativ 2- alternativ 1 och införa två nya yrkesprogram	48
17.5.3	Alternativ 3 – alternativ 1 och att införa två nya högskoleförberedande program	48
17.5.4	Alternativ 4 – alternativ 1 och införa två nya yrkesprogram och två nya högskoleförberedande program	49
17.6	Bedömning av barnets bästa	49
17.7	Planering för återkoppling till eleverna som deltog i enkätundersökningen	49
18	Bilaga 2 – Förtydligande och tillgänglighetsanpassning av diagram.....	50
18.1	Diagram 1 Antal elever på Tyresö gymnasium	50
18.2	Tabell introduktionsprogram.....	50
18.3	Diagram 2 Antal Tyresöelever per program.....	51
18.4	Diagram 3 Antal Tyresöelever per skola/huvudman.....	51
19	Bilaga 3- Omvärldsbevakning kommunkluster öst.....	53
19.1	Fredrika Bremergymnasiet och Riksäpplets gymnasium i Haninge kommun	53
19.2	Nacka gymnasium	54
19.3	Nynäshamns gymnasium.....	54

19.4 Värmdö gymnasium, Gustavsbergs gymnasium och Värmdö tekniska gymnasium.....	54
--	----

1 Bakgrund

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har gett barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att ta fram en strategi för Tyresö gymnasium. Strategin ska sträcka sig tio år framåt i tiden och innehålla en strategi för lokalförsörjning, strategi för utvecklat programutbud med analys av befintligt programutbud, utvecklingsmöjligheter av befintligt programutbud samt möjligheter att uppdatera programutbudet med nya program. Den ska även innehålla en strategi för samverkan både internt och externt och strategi för att utveckla Tyresö gymnasiums varumärke.

Frågan om Tyresö gymnasiums programutbud har tidigare utretts på uppdrag av tidigare gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. År 2013 beslutade nämnden att ekonomiprogrammet inte skulle erbjudas hösten 2014, på grund av att det varit få sökande under ett antal år. År 2014 beslutade nämnden att hantverksprogrammet, inriktning frisör och samhällsvetenskapsprogrammet inte skulle starta höstterminen år 2014, men programmen erbjöds enligt beslutet till höstterminen 2015. Det innebär vidare att inga antagningar skulle ske till naturvetenskapsprogrammet. År 2016 beslutades att fasa ut samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet på Tyresö gymnasium. År 2019 beslutades att fasa ut bygg- och anläggningsprogrammet. Besluten har tagits mot bakgrund av få sökande till de olika programmen. Tyresö gymnasium erbjuder sedan år 2016 yrkesprogram, introduktionsprogram, gymnasiesärskolan och Second Chance School.

Barn- och utbildningsförvaltningen redovisade en utredning om utökning av gymnasiesärskolan till nämnden 2020-09-30 § 50. Fokus i utredningen var det individuella programmet. Förvaltningen föreslog inga förändringar.

1.1 Samverkansavtal

Sedan år 2011 ingår Tyresö kommun i samverkansavtal med övriga kommuner i regionen. Bärande principer är elevens valfrihet och förstahandsmottagande. Regionen har gemensam antagning och gemensamma programpriser. Det innebär att eleverna kan söka till vilken gymnasieskola och nationellt program¹ som helst i regionen och bli antagna på lika villkor utifrån betyg.

2 Gymnasieskolans programutbud

Det finns 18 nationella program. Tolv yrkesprogram och sex högskoleförberedande program. Utöver dem finns det introduktionsprogram, spetsutbildningar, International Baccalaureate (IB), idrottsutbildningar, riksrekryterande utbildningar och så kallade särskilda varianter.²

¹ Nationella program, högskoleförberedande och yrkesprogram

² <https://utbildningsguiden.skolverket.se/gymnasieskolan/om-gymnasieskolan/gymnasieskolans-program>

Introduktionsprogram är till för elever som inte är behöriga till nationella program på gymnasiet.

2.1 Högskoleförberedande program

De högskoleförberedande programmen ska förbereda eleverna inför att studera på högskola eller universitet. Det finns totalt sex högskoleförberedande program.

Enligt 16 kap. 31 § skollagen (2010:800) krävs godkända betyg i svenska, engelska och matematik och minst i nio andra ämnen för behörighet till ett högskoleförberedande program. För behörighet till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet ska fyra av de nio godkända ämnena vara geografi, historia, samhällskunskap och religion. För naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet ska tre av de nio ämnena vara biologi, fysik och kemi. För estetiska programmet behövs godkänt i vilka nio ämnen som helst.³

I tabellen redovisas högskoleförberedande program och de olika inriktningarna.

Program	Inriktning
Ekonomiprogrammet	Ekonomi Juridik
Estetiska programmet	Bild och formgivning Dans Estetik och media Musik Teater
Humanistiska programmet	Kultur Språk
Naturvetenskapsprogrammet	Naturvetenskap Naturvetenskap och samhälle
Samhällsvetenskapsprogrammet	Beteendevetenskap Medier, information och kommunikation Samhällsvetenskap
Teknikprogrammet	Design och produktutveckling Informations- och medieteknik Produktionsteknik Samhällsbyggande och miljö Teknikvetenskap

Källa: Skolverket

³ <https://www.gyntagningen.se/ansokan-och-antagning/behorighet-och-meritvarde.html>

2.2 Yrkesprogram

Yrkesprogrammen ska förbereda eleverna för yrkeslivet eller yrkeshögskola. Yrkesprogrammen leder till en yrkesexamen. Eleverna kan även få grundläggande högskolebehörighet genom att lägga till svenska 2 och 3 eller svenska som andraspråk 2 och 3, samt engelska 6. Det finns totalt tolv yrkesprogram.

Enligt 16 kap. 30 § skollagen (2010:800) krävs godkända betyg i svenska, engelska och matematik och minst fem andra ämnen för behörighet till ett yrkesprogram.

I tabellen redovisas yrkesprogram och de olika inriktningarna.

Program	Inriktning
Barn- och fritidsprogrammet	Fritid och hälsa Pedagogiskt och socialt arbete
Bygg- och anläggningsprogrammet	Anläggningsfordon Husbyggnad Mark och anläggning Måleri Plåtslageri
El- och energiprogrammet	Automation Dator- och kommunikationsteknik Elteknik Energiteknik
Fordonsprogrammet	Karosseri och lackering Lastbil och mobila maskiner Personbil Transport
Handels- och administrationsprogrammet	Administrativ service Handel och service
Hantverksprogrammet	Finsnickeri Florist Frisör, barberare och hår- och makeupstylist Textil design Övriga hantverk
Hotell- och turismprogrammet	-
Industritekniska programmet	Driftsäkerhet och underhåll Processteknik Produkt- och maskinteknik Svetsteknik
Naturbruksprogrammet	Naturturism Djurvård

	Hästhållning Lantbruk Skogsbruk Trädgård
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	Bageri- och konditori Kök och servering
VVS- och fastighetsprogrammet	Fastighet Kyl- och värmepumpsteknik Ventilation VVS
Vård- och omsorgsprogrammet	-

Källa: Skolverket

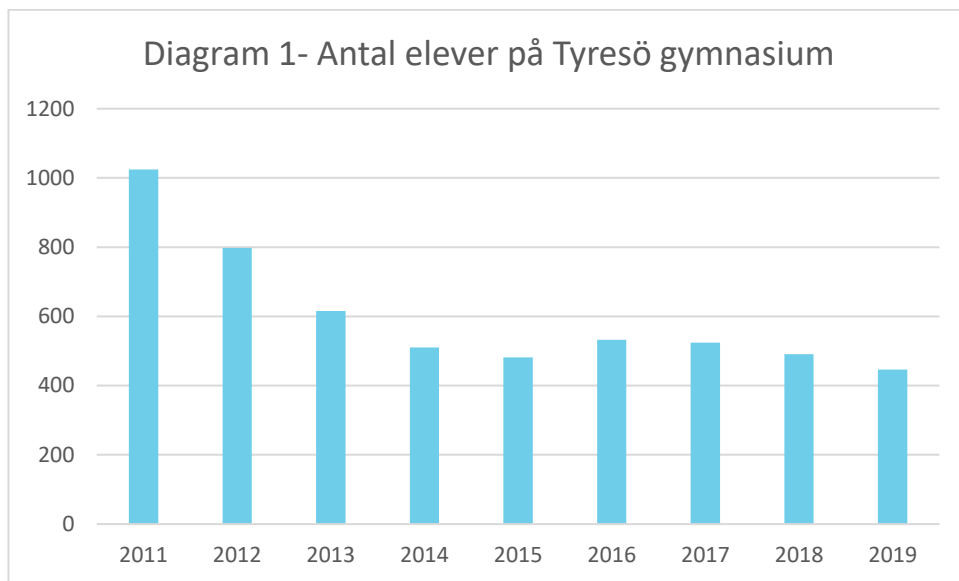
2.3 Gymnasiesärskolan

Följande program finns inom gymnasiesärskolan

- Programmet för administration, handel och varuhantering
- Programmet för estetiska verksamheter
- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation
- Programmet för fordonsvård och godshantering
- Programmet för hantverk och produktion
- Programmet för hotell, restaurang och bageri
- Programmet för hälsa, vård och omsorg
- Programmet för samhälle, natur och språk
- Programmet för skog, mark och djur
- Individuella programmet

3 Tyresö gymnasium

Diagrammet nedan visar antal elever på Tyresö gymnasium mellan år 2011 och 2019. Sedan samverkansavtalet tecknades år 2011 har antalet elever på Tyresö gymnasium minskat med hälften. Sedan 2014 har antalet elever på Tyresö gymnasium varit konstant runt 500 elever.

Källa: Jämförelsetal, Skolverket.

På Tyresö gymnasium studerar 57 procent inom ett yrkesprogram och 43 procent inom ett introduktionsprogram. Det är 31 procent flickor och 69 procent pojkar på Tyresö gymnasium. 14 procent av de folkbokförda eleverna i Tyresö kommun går på Tyresö gymnasium, 2016 var det 18 procent.

Inför gymnasievalet läsår 2021/2022 har något färre elever sökt till Tyresö gymnasium som förstahansval i den preliminära ansökningsomgången, i jämförelse med preliminär ansökningsperiod 2020.

3.1 Programutbud

Tyresö gymnasium erbjuder olika yrkesprogram. Programutbudet består av:

- El- och energiprogrammet inriktning datorteknik- och kommunikationsteknik.
- El- och energiprogrammet inriktning elteknik.
- Fordon- och transportprogrammet inriktning personbil.
- Hantverksprogrammet inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist.
- Hotell- och turismprogrammet.

Tyresö gymnasium erbjuder även introduktionsprogram, Second Chance School och gymnasiesärskolan. Second Chance School vänder sig till ungdomar som inte fullföljt gymnasiet och inte arbetar.

Introduktionsprogrammen består av:

- Programinriktat val
- Yrkesintroduktion
- Språkin introduktion

- Individuellt alternativ

Gymnasiesärskolans programutbud består av:

- Hälsa, vård och omsorg
- Fastighet, anläggning och byggnation
- Individuella programmet

Tyresö gymnasium är en Cisco-akademi. Det innebär att elever läser Cisco-upplagda kurser inom el- och energiprogrammet inriktning datorteknik som leder fram till nya CCNA (Cisco Certified Network Associate) -certifieringen med fokus på säkerhet och automatisering. Tyresö gymnasium är Stockholms första ETG-partner, nu ETG-college. Fördelen är att elever som blir klara med el- och energiprogrammet inriktning elteknik och har blivit godkända med examensproven får yrkesexamen. Det betyder att lärlingstiden inkluderas i utbildningen. Tyresö gymnasium erbjuder specialidrott med inriktning mot e-sport som individuellt val. Inom hantverksprogrammet samarbetar Tyresö gymnasium med Smart Styling som är ett digitalt utbildningsprogram inom styling. Målet med utbildningen är att ge kunskaper och förmågan att välja kläder och färger utifrån varje kunds personliga egenskaper. Utbildningen är kvalitetssäkrad av svensk handels kompetensbyrå. Efter avslutad utbildning kan eleverna bli diplomerade styleadvisor och modesäljare.

I tabellen redovisas antal elever per program och årkurs på Tyresö gymnasium.

Program	År 1	År 2	År 3	Totalt
Bygg- och anläggningsprogrammet			10	10
El- och energiprogrammet, elteknik	31	43	27	101
El- och energiprogrammet, dator- och kommunikationsteknik	20	25	11	56
Fordonsprogrammet	17	18	13	48
Hantverksprogrammet, frisör och stylist	8	16	10	34
Hotell- och turismprogrammet		4	3	7
Introduktionsprogram				169
Gymnasiesärskolan				32
Totalt				457

Källa: UEDB januari 2021

För detaljerad redovisning av antal elever inom introduktionsprogrammen se bilaga 2.

Det är 59 procent av eleverna på Tyresö gymnasium som kommer från Tyresö kommun. Det har varit konstant de senaste åren. Eleverna från andra kommuner kommer i första hand från Haninge(17%) Stockholm(10%) och Nacka (3%). Den märkbara skillnaden den senaste treårsperioden är andelen från Stockholm som minskat från 15 procent till 10 procent.

På Tyresö gymnasiesärskola kommer 25 procent från Tyresö, 8 av 32 elever. 12 elever kommer från Nacka, 8 från Stockholm och 3 från Haninge. Antalet elever från Nacka har ökat de senaste tre åren.

4 Folkbokförda elever i Tyresö kommun

Totalt går 2 150 Tyresöelever på en gymnasieskola.

Det är 14 procent av de folkbokförda eleverna i Tyresö kommun som går på Tyresö gymnasium, 39,5 procent på en annan kommunal gymnasieskola och 46 procent på en fristående gymnasieskola samt 0,5 procent på en regionkommunal gymnasieskola.

26 procent av Tyresöeleverna går på ett yrkesprogram, 63 procent går på ett högskoleförberedande program och 11 procent på ett introduktionsprogram. Andelarna har varit på samma nivå sedan 2016. I riket är genomsnittet för andel elever som går på ett yrkesprogram 28 procent.⁴

4.1 Befolkningsprognos antal folkbokförda ungdomar i åldern 16-18 år i Tyresö kommun

I tabellen redovisas befolkningsprognos för ungdomar 16-18 år 2020-2030

2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2050	2078	2121	2135	2166	2230	2252	2254	2223	2241	2278

Källa: SCB och Tyresö kommun befolkningsprognos

Prognosen visar att elever i gymnasieåldern kommer att öka med 228 elever fram till 2030, motsvarande 11,1 procent.

I tabellen redovisas befolkningsprognos för 16-åringar år 2020-2030

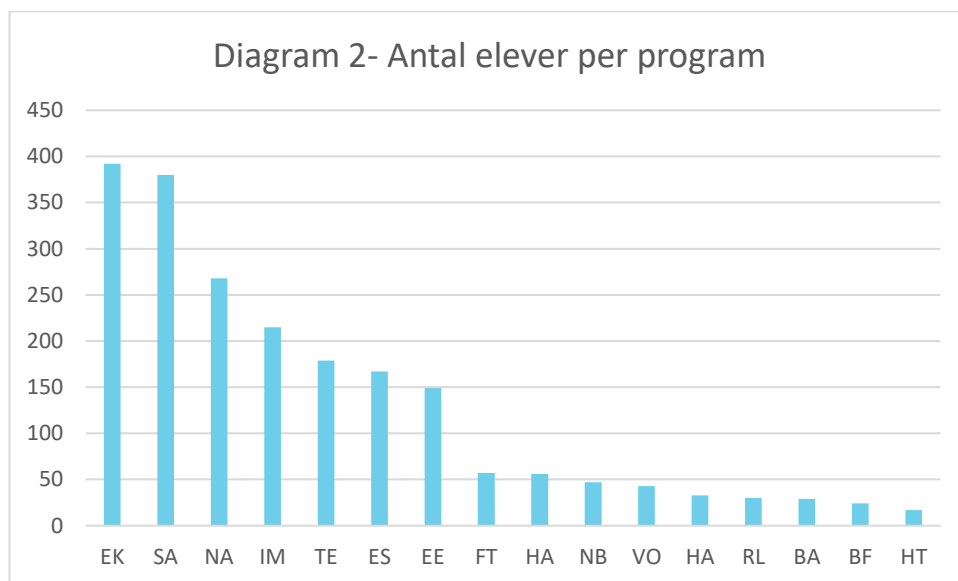
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
735	721	703	735	743	765	752	749	738	774	788

Källa: SCB och Tyresö kommun befolkningsprognos

⁴ Källa: Kolada

4.2 Program som de folkbokförda eleverna studerar inom

I diagrammet redovisas antal folkbokförda elever per program, oavsett skola.

Källa: UEDB

För detaljerad lista se bilaga 2.

Totalt studerar 2 150 ungdomar, som är folkbokförda i Tyresö på en gymnasieskola. I diagrammet ovan redovisas fördelningen mellan de olika programmen. De elever som inte finns med i diagrammet studerar på program med endast ett fåtal elever. Gymnasiesärskolan omfattas inte i ovanstående diagram.

Ekonomiprogrammet (EK) är störst med antal Tyresöelever och har ökat kraftigt de senaste åren. Antalet elever i årskurs 1 är 60 fler än i årskurs 3. Ekonomi är den inriktningen som flest Tyresöelever går på.

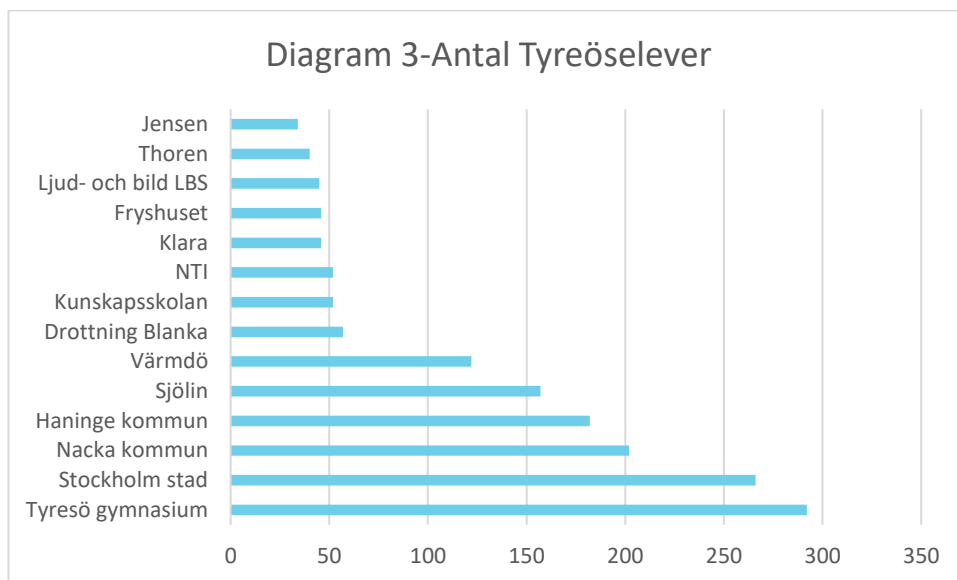
Näst största programmet är samhällsvetenskapsprogrammet (SA). Inriktning beteendevetenskap är den inriktning som flest Tyresöelever går på. Inom naturvetenskapsprogrammet (NA) är naturvetenskap den inriktning som flest Tyresöelever går på. En ökning har skett med 30 elever i årskurs 1 jämfört med årskurs 3.

Antalet på teknikprogrammet (TE) är ungefär samma som läsåret 2014/2015. Det är ett trettiotal fler elever i årskurs 1 än i årskurs 3. Elever inom estetiska programmet har minskat sedan läsåret 2014/2015. El- och energiprogrammet (EE) är det största yrkesprogrammet med antal antagna Tyresöelever. Elteknik är den inriktning som flest Tyresöelever går på. Flest elever går i årskurs 2. Introduktionsprogrammet (IM) är det fjärde största programmet med en ökning med 90 elever jämfört med 2014/2015. Barn- och fritidsprogrammet

(BF) och bygg-och anläggningsprogrammet (BA) har något lägre antal elever än tidigare år, något fler studerar inom naturbruksprogrammet (NB).

4.3 Tyresö elever per skola/huvudman

I diagrammet redovisas antal Tyresöelever per skola/huvudman

Källa: UEDB

För detaljerad lista se bilaga 2.

Diagrammet ovan visar antal Tyresöelever hos de största skolorna/huvudmännen. Störst är Tyresö gymnasium följt av Stockholms stad. I Stockholm stad är det många olika skolor som eleverna går på. Störst är hotell- och restaurangskolan vid Globen, Anna Whitlock, PA Fogelström och Kungsholmens musikgymnasium. Vidare går flest elever på skolor i Nacka kommun och Haninge kommun. Den största fristående skolan är Sjölin med flest Tyresöelever. Många elever går också på Värmdö gymnasium vid Gullmarsplan, Drottning Blankas gymnasier, Kunskapsskolan, NTI och Klara Södra.

4.4 Sökande 2021

Vid den preliminära ansökningsomgången för val till gymnasieskola inför läsåret 2021/2022 är ekonomiprogrammet populärast, tätt följt av samhällsvetenskapsprogrammet i antal förstahandssökande från Tyresö kommun. Naturvetenskapsprogrammet är det tredje största programmet. Det är totalt 704 Tyresöelever som söker till en gymnasieskola. 23 procent söker ekonomiprogrammet, 22 procent samhällsvetenskapsprogrammet och 11 procent söker till naturvetenskapsprogrammet. Dubbelt så många söker till ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet i jämförelse med

naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. 74 procent av Tyresöeleverna söker till ett högskoleförberedande program. El- och energiprogrammet är det yrkesprogram som flest Tyresöelever har sökt till.

5 Programutbud inom kommunkluster öst

I kommunkluster öst ingår Haninge, Nacka, Nynäshamn, Tyresö och Värmdö. Samtliga högskoleförberedande program utom humanistiska programmet och International Baccalureate erbjuds inom klustret. Endast ett yrkesprogram restaurang- och livsmedelsprogrammet saknas inom klustret. Programmet erbjuds vid Globen. I klustret öst fanns 2019 totalt 4718 folkbokförda ungdomar som sökte till gymnasieskolan. Av dessa var 83 procent behöriga förstahandssökande till nationella program. Av de behöriga ungdomarna sökte 76 procent till högskoleförberedande program och 24 procent till yrkesprogram. Drygt hälften sökte i första hand en utbildning inom det egna klustret.

Vid skolstart i augusti 2019 var hälften av ungdomarna inom högskoleförberedande program antagna till en skola inom det egna klustret. Av de ungdomar som var antagna till kommunala skolor utanför det egna klustret var majoriteten antagna till ekonomiprogrammet och naturvetenskapsprogrammet i skolor i Stockholm. Av de ungdomar som var antagna till fristående skolor utanför klustret var majoriteten antagna till samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Inom yrkesprogram var hälften antagna till en skola inom det egna klustret. Av de som var antagna till skolor utanför klustret var majoriteten antagna till skolor i Stockholm.

På skolorna i kluster öst fanns totalt 6 procent vakanta platser av totala platser inom kommunala skolor inom högskoleförberedande program år 2019. På yrkesprogram fanns det 23 procent vakanta platser.⁵

Enligt befolkningsprognos från Region Stockholm kommer antalet 16-åringar med hemkommun i öst-klustret att öka med 14,9 procentenheter till 2027.⁶

5.1 Omvärldsbevakning kommunkluster öst

En omvärldsbevakning av kommunala gymnasieskolor i kommunkluster öst har gjorts, se bilaga 3. Övriga kommuner i klustret erbjuder både högskoleförberedande program och yrkesprogram inom kommunen. Nästan alla program finns i klustret. Gymnasieskolorna i de olika kommunerna har valt att profilera sig genom olika individuella val. Fredrika Bremer skolan i Haninge kommun och Nynäshamns gymnasium erbjuder olika idrottsinriktningar med samarbeten med föreningar. Gustavsbergs gymnasium erbjuder kurser i

⁵ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 41.

⁶ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 40.

marinbiologi och dykning samt dykresa till Västkusten. Inom samhällsvetenskapsprogrammet erbjuds kriminologi och inom barn- och fritidsprogrammet erbjuds kurser i ledarskap, kreativitet och hälsa.

6 Gymnasiebehovet i Stockholmsregionen

Enligt en rapport från Storsthlm beräknas antalet ungdomar i gymnasieåldern mellan 16 och 18 år att öka från drygt 88 000 till över 102 000 personer mellan år 2020-2027. Bedömningen är att det behövs cirka 15 000 nya gymnasieplatser fram till 2027 för att motsvara behoven.⁷ Inom samverkansområdet finns det totalt 180 skolor, 57 kommunala, 122 fristående och en region Stockholm.⁸ Det är en ökning från totalt 177 skolor år 2016 till 180 skolor 2020. Kommunala skolor har minskat från 63 till 57 medan fristående skolor har ökat från 113 till 122. Skolorna i regionen är ofta placerade i närheten av kollektivtrafik.⁹

I Stockholms län finns det 50 skolor med kommunal huvudman som erbjuder högskoleförberedande program och 40 kommunala skolor som erbjuder yrkesprogram. Det finns 91 fristående skolor som erbjuder högskoleförberedande program och 60 fristående skolor som erbjuder yrkesprogram.¹⁰

6.1 Gymnasievalet

På attitydnivå är ungdomars inställningar till gymnasievalet stabila över tid i länet. Ungdomar i Stockholms län är mer fria i sina val till gymnasium i jämförelse med andra delar av landet. Det innebär att skolor i Stockholms län behöver erbjuda mer än bara ett brett programutbud för att konkurrera om eleverna. Enligt en undersökning är ungdomar i länet starkt påverkade av skolors rykten vid val till gymnasieskola. Händelser på enskilda skolor kan därför ändra söktrycket. Elever som väljer högskoleförberedande program lägger större vikt vid skolors rykte än elever på yrkesprogram, vilket enligt Storsthlm kan leda till att söktrycket bland denna grupp kan förändras snabbare i takt med upplevd status hos olika skolor. En trend är att föräldrars åsikter väger allt tyngre vid val av skola. Vid val av program ses stabila trender i länet. Intresse för ämnesinriktningen utgör den enskilt viktigaste drivkraften bakom valet. I länet styrs programval i mindre grad av möjligheten att få jobb direkt efter gymnasiet. I en undersökning som elever själva svarade på vilka informationskällor som ger bäst information inför gymnasievalet svarade 60 procent att öppethus/besök varit där de fått bäst information.¹¹

⁷ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 3.

⁸ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 6.

⁹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 7.

¹⁰ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 7.

¹¹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 11.

Inför valet av gymnasium 2019 minskade andelen elever som i förstahandsval sökte till ett yrkesprogram. Av de sökande till samverkansområdet som var behöriga till nationella program sökte 81 procent högskoleförberedande program och 19 procent yrkesprogram.¹²

Det är ett ökat intresse för ekonomiprogrammet samt ett minskat intresse för yrkesutbildningar, i val till gymnasium. Enligt rapporten var samhällsvetenskapsprogrammet största, ekonomiprogrammet näst största och naturvetenskapsprogrammet tredje största programmet med antal antagna elever år 2019.¹³ Störst av yrkesprogrammen var el- och energiprogrammet, följt av handels- och administrationsprogrammet och tredje störst var fordons- och transportprogrammet och barn- och fritidsprogrammet.¹⁴ Det högskoleförberedande program där antalet antagna elever har ökat mest sedan år 2011 är ekonomiprogrammet.¹⁵ Det högskoleförberedande program som har minskat mest i antal antagna elever sedan år 2011 är estetiska programmet. Det yrkesprogram som har ökat mest i antal antagna elever sedan år 2011 är fordon- och transportprogrammet. Det yrkesprogram som har minskat mest i antal antagna elever sedan år 2011 är bygg- och anläggningsprogrammet.¹⁶ 10,8 procent av eleverna saknade gymnasiebehörighet och många utav de eleverna blev antagna till ett introduktionsprogram.¹⁷

Inför gymnasievalet 2020 fanns det totalt 290 fler platser på yrkesprogram än 2019 och 760 fler platser inom högskoleförberedande program. Det var en ökning med 3 procentenheter av antal förstahandssökande till högskoleförberedande program och en minskning med 4,7 procentenheter av antal förstahandssökande till yrkesprogram.¹⁸

6.2 Könsfördelning inom olika program

Flickor utgör majoriteten av eleverna på de högskoleförberedande programmen medan pojkarna utgör majoriteten av eleverna på yrkesprogrammen. På samhällsvetenskapsprogrammet går nästan dubbelt så många flickor som pojkar medan teknikprogrammet är det enda högskoleförberedande program som har fler pojkar än flickor. På barn- och fritidsprogrammet utgör flickor majoriteten av eleverna medan pojkarna utgör en stor majoritet på el- och energiprogrammet, bygg och anläggningsprogrammet samt på fordons- och transportprogrammet.¹⁹

¹² Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 12.

¹³ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 14.

¹⁴ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 14.

¹⁵ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

¹⁶ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

¹⁷ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 22-23.

¹⁸ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 28.

¹⁹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 18.

6.3 Behovet av gymnasieplatser fram till 2027

Det finns behov av ytterligare 3 445 platser i årskurs 1 på de högskoleförberedande programmen inför höstterminen 2027, jämfört med det antal platser som erbjuds inför antagningen till årskurs 1 i år, enligt prognosen i rapporten. Prognosen för yrkesprogrammen visar att det inför höstterminen 2027 kommer att finnas en överkapacitet i årskurs 1 med nästan 1 200 platser fördelade på flertalet program. Endast el- och energiprogrammet samt de tre riksrekryterande programmen beräknas få behov av ett utökat antal platser. Inom introduktionsprogrammen visar prognosen att det 2027 kommer att behövas ytterligare 3 860 platser för nya elever. Inom gymnasiesärskolan kommer det finnas behov av platser för 355 elever i årskurs 1 år 2027 enligt prognosen.²⁰

7 Studie- och yrkesvägledares synpunkter

Studie- och yrkesvägledare (SYV) i Tyresö kommuns grundskolor samt Tyresö gymnasium tycker att eleverna har ett brett utbud av program i Stockholms län. Det är några få program eller inriktningar som har litet utbud enligt SYV, exempelvis humanistiska programmet inriktning kultur, teknikprogrammet inriktning produktionsteknik och el- och energiprogrammet inriktning automation och energiteknik. Det påpekas dock att det är få elever som efterfrågar och söker just de utbildningarna. SYV framför att det skulle vara bra med ett gymnasium i närheten som fångade upp elever med lägre meritpoäng som vill gå högskoleförberedande program. Det påpekas också att det finns ett behov av fler platser för elever med behov av specialpedagogisk verksamhet.

Elever väljer i första hand vilket program som de vill studera inom och börjar därefter undersöka vilka skolor som erbjuder det programmet. Program väljs oftast utifrån intressen och om eleven vill gå ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram. En del av eleverna väljer utifrån vad de tror att är bra att studera inom. De vill ha ett brett program. Närhet till skolan är en viktig aspekt men det kan variera. Miljön i skolan kan också vara avgörande för elever vid val till gymnasium. Skolans popularitet är oftast avgörande för många av eleverna. SYV på grundskolorna har erfarenhet av att många elever väljer bort yrkesprogram då de upplever att det inte är lika bra som att gå på högskoleförberedande program, trots att högskoleförberedande program egentligen inte passar dem. Det är även viktigt för eleverna att kunna få styra över vilka kurser som ska ingå i programfördjupning och individuellt val.

Trender vid val till gymnasium är enligt studie- och yrkesvägledarna ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet som fortsätter att vara populära. Bland yrkesprogrammet pratar fler elever om handel- och

²⁰ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 51.

administrationsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Färre än vanligt som pratar om el- och energiprogrammet.

De som väljer Tyresö gymnasium är oftast pojkar som vill studera inom fordonsprogrammet eller el- och energiprogrammet som de har hört positivt om samt för att det är nära. Enligt SYV på gymnasiet är yrkesprogrammen på Tyresö gymnasium populära. De som väljer bort Tyresö gymnasium är oftast elever som vill gå på populära skolor med höga meritvärden samt för att skolan inte erbjuder högskoleförberedande program. Det är oftast elever som inte har hört positivt om Tyresö gymnasium. Många elever vill studera i Stockholm eller i Nacka. De tycker att det är roligt och spännande att studera på annan plats och få komma bort. Därför kanske det inte hjälper hur bra Tyresö gymnasium än är enligt SYV på grundskolorna. Bedömningen av SYV är att det behövs ett ordentligt lyft av Tyresö gymnasiums popularitet bland ungdomar samt föräldrar i Tyresö. Det behövs också större utbud både inom yrkesprogram och högskoleförberedande program. Inom högskoleförberedande program rekommenderar SYV att det finns olika profiler och helst ligger i andra lokaler möjligtvis i centrum för att kunna attrahera elever.

SYV på gymnasiet framför att det är några elever som väljer andra skolor men kommer tillbaka till Tyresö gymnasium på grund av att det varit jobbigt att åka långt. Inför läsåret 2020/2021 har fyra elever kommit tillbaka efter ett år. Det brukar vara cirka 10-20 elever som inte valt Tyresö gymnasium men ändrar sig inför skolstart.

8 Enkät till elever i årskurs 8 och 9 i kommunala grundskolor i Tyresö

En enkät skickades ut till elever i årskurs 8 och 9 på Tyresö skola, Strandskolan, Dalskolan, Kumla skola och Nyboda skola. Totalt svarade 376 av 1055 elever på enkäten, varav 227 i årskurs 8 och 149 årskurs 9. Av de som svarade på enkäten är det 196 som identifierar sig som flickor, 175 som pojkar och 5 som hen.

Majoriteten av eleverna tycker att det har varit eller kommer att vara viktigt med programutbudet när de väljer gymnasieskola. Det andra viktiga för eleverna är skolans rykte och tredje viktigaste för eleverna är att gymnasiet ligger nära hemmet. Vad föräldrar rekommenderar och vad vänner väljer är enligt eleverna inte lika viktigt när de väljer gymnasieskola. Vid val av program tycker majoriteten av eleverna att vad de är intresserade av eller vad de är bra på samt framtida jobb- och utbildningsmöjligheter är viktigt. Tredje viktiga för eleverna är framtida studier på högskolan.

Majoriteten av eleverna har eller kommer att välja högskoleförberedande program. Drygt hälften av eleverna som svarade på enkäten i årskurs 8 svarar att de inte vet vilket program de ska välja.

Eleverna fick även svara på vad de tycker att Tyresö gymnasium borde satsa mer på för att bli ett intressant alternativ för dem. Majoriteten av eleverna tycker att Tyresö gymnasium borde införa högskoleförberedande program och fler program. Många elever tycker också att skolan borde ha höga meritpoäng. Det är många elever som svarar att de inte kommer att välja Tyresö gymnasium oavsett hur bra det blir eftersom de inte har hört så positivt om skolan. Några elever svarar att de vill komma från Tyresö och många svarar att de inte vet. Några elever svarar att de inte vet så mycket om Tyresö gymnasium och att de därför inte kan svara på frågan.

9 Utvecklingsmöjligheter av befintligt programutbud på Tyresö gymnasium

På Tyresö gymnasium sker ett ständigt arbete för att utveckla utbildningarna. Ett övergripande utvecklingsprojekt som pågår är arbetsförlagt lärande (APL) utomlands. Det är ett internationaliseringsprojekt som pågår och innebär att eleverna får gå APL utomlands. Pandemin har bromsat upp projektet men skolan har fått bidrag för totalt 39 platser för tre år. I samband med projektet har Tyresö gymnasium infört ett nytt individuellt val som är en kurs inom etnicitet och kulturmöten. Elever som ska på APL utomlands måste läsa kursen. Individuella valet kan även väljas av andra elever. Entreprenörskap ingår inom programmen på Tyresö gymnasium.

9.1 E- och energiprogrammet inriktning datorteknik

E-sport är ett individuellt val inom idrott som elever kan välja på Tyresö gymnasium. Tyresö gymnasium har även ett e-sportscafé med tio datorer för elever som vill spela spel. E-sport har lockat elever till utbildningen som är uppskattad av eleverna. Ett projekt som startades innan pandemin var att besöka ”DreamHack” som är en e-sportsturnering / datorfestival/ evenemang för datorspel. Projektet skulle innebära att Tyresö gymnasium skulle besöka eventet med ett lag som skulle tävla på ”DreamHack”. Ett ökat samarbete med ”DreamHack” skulle kunna göra utbildningen samt individuella valet E-sport mer attraktivt för elever. Eleverna på gymnasiet har varit mycket nöjda med projektet.

E-sport kan utvecklas mer och kopplas till även andra program för att göra utbildningarna på Tyresö gymnasium mer attraktiva. E-sport är kopplat till idrott och kan väljas som individuellt val. I dagsläget erbjuds E-sport 1 och E-sport 2. En strategi skulle kunna vara att E-sport blir mer övergripande på Tyresö gymnasium. E-sport profil inom fler utbildningar skulle kunna attrahera

fler elever. Det krävs dock ekonomiska resurser för fler datorer och utrustning. En strategi som sträcker sig i flera år kan vara att undersöka möjligheter för samarbete med idrottsföreningar för att utveckla E-sport på Tyresö gymnasium.

Tyresö gymnasium är en Cisco-akademi. Det innebär att eleverna inom el- och energiprogrammet inriktning datorteknik läser Cisco-upplagda kurser som leder fram till nya CCNA-certifieringen med fokus på säkerhet och automatisering. Det är ett försprång för eleverna när de kommer ut i arbetslivet. Gymnasiet kan fortsätta att ha som strategi att utveckla detta samt titta på andra lockande programcertifieringar för att utveckla programmet inom kommande tio år.

Enligt prognos i rapport gymnasiebehovet 2020 från Storsthlm är el- och energiprogrammet det yrkesprogram som kommer att ha behov av ett utökat antal platser fram till 2027.

9.2 El- och energiprogrammet inriktning elteknik

Tyresö gymnasium är Stockholms första ETG-partner, nu ETG-college. Innebörden är att eleverna får sitt yrkesbevis när de är klara med gymnasiestudierna och har blivit godkända med examensproven. Eleverna blir elektriker på tre år istället för fyra och kan därmed arbeta som förstaårs montör direkt efter gymnasiet istället för att vara lärling. Projektet innebär att utbildningen är anpassad utifrån företagets önskemål och krav för att eleverna ska ha större möjligheter att få jobb. Tyresö gymnasium bör fortsätta utveckla samarbetet samt fortsätta marknadsföra sig bland ungdomar.

Enligt prognos i rapport gymnasiebehovet 2020 från Storsthlm är el- och energiprogrammet det yrkesprogram som kommer att ha behov av ett utökat antal platser fram till 2027.

9.3 Hantverksprogrammet inriktning stylist och frisör

Inom stylist inriktningen arbetar skolan med Smart Styling som är ett digitalt utbildningsprogram inom styling. Utbildningen är kvalitetssäkrad av svensk handels kompetensbyrå. Efter avslutad utbildning kan eleverna bli diplomerad styleadvisor och modesäljare. Inom inriktningen stylist erbjuds utbildning inom hårstyling, makeup, hud, naglar samt mode, stil, färg och form. Inom inriktning frisör får eleverna utbildning inom klippning, styling och långhårsuppsättning. Eleverna får även utbildning inom färglära.

Inom stylist har gymnasiet ett brett utbud och olika inriktningar. Gymnasiet bör fortsätta utveckla det befintliga utbudet. Det finns inget behov av utökning av programutbudet i dagsläget enligt Tyresö gymnasium.

Frisörinriktningen på Tyresö gymnasium saknar i dagsläget inriktning för barberare som är nytt i kursutbudet. Det är svårt att avgöra intresset då det inte har testats ännu. En strategi kan vara att följa upp utvecklingen av inriktningen för barberare och därefter undersöka möjligheterna för att erbjuda kurser inom barberare inom kommande fem åren. Det är fler flickor inom programmet på Tyresö gymnasium, barberare skulle kunna attrahera bredare målgrupp ur genusperspektiv.

Enligt lärare inom frisör och stylist saknar eleverna en renodlad utbildning i hemkunskap som ett individuellt val på Tyresö gymnasium. Tyresö gymnasium kan undersöka vidare huruvida behovet finns.

9.4 Fordons- och transportprogrammet inriktning personbil

Elbil är ett pågående utvecklingsprojekt inom programmet. Elbil är en kurs som numera ingår i kursplanen för fordon- och transportprogrammet även i alla andra gymnasieskolor. Tyresö gymnasium har varit först med att exempelvis få ut elever på praktik hos Tesla. Projektet är pågående och kräver nära samarbete med företagen. Gymnasiet jobbar ständigt med att utöka samarbetet med företag som kan besöka Tyresö gymnasium och lära eleverna om sina produkter samt få in eleverna på praktik. Pandemin har pausat en hel del av projektet. Genom att utbilda eleverna inom elbil kan gymnasiet skicka ut elever med kompetens som kan vara först med kunskaper om elbil och därmed hamna i framkant på arbetsmarknaden. Planen är att gymnasiet ska kunna erbjuda en utökad kurs inom elbil för årskurs 3 till hösten 2021. Målet är att det ska leda till att eleverna som väljer kursen får spetskompetens inom elbil. Ett annat pågående utvecklingsprojekt är att ingå i motorbranschcollege. Motorbranschcollege är ett kvalitetssystem som riktar sig mot särskilt utvalda skolor som tillhandahåller utbildningar mot motorbranschens yrken. Det är en samverkan mellan gymnasieskolor och företag i motorbranschen. Det finns sex olika kriterier för att kunna ingå i motorbranschcollege.

En strategi för fordons- och transportprogrammet kan vara att fortsätta utveckla arbetet och profilera sig inom elbil och bli Stockholms bästa gymnasium inom elbil. Gymnasiet bör fortsätta arbetet med att ingå i motorbranschcollege. Enligt lärare inom fordons- och transportprogrammet skulle företagsekonomi kunna vara ett intressant individuellt val för eleverna.

Det finns även andra utvecklingsmöjligheter inom fordons- och transportprogrammet. I dagsläget erbjuder gymnasiet inriktning personbil som är den populäraste inriktningen. Inriktning lastbil eller inriktning transport kan var utvecklingsmöjligheter för Tyresö gymnasium. Det kan leda till utökad samverkan med vuxenutbildningen och olika aktörer i kommunen. För inriktning lastbil krävs det dock en ekonomisk investering av nytt material och ny personal. Det krävs också andra lokaler för inriktning lastbil.

Transportinriktningen innehåller mycket teori och är enklare att införa än lastbilsinriktningen. Ett annat alternativ är inriktning karosseri och lackering. Enligt lärare på Tyresö gymnasium finns det behov av arbetskraft inom karosseri och lackering men det är inte många ungdomar som väljer att utbilda sig inom det. Inom fordonsprogrammet har alla elever oavsett inriktning gemensamma kurser i årskurs 1. Det går att samköra elever i årskurs 1 om fler inriktningar införs.

9.5 Hotell- och turismprogrammet

Hotell- och turismprogrammet skulle kunna samordnas med eventuellt nya program på Tyresö gymnasium som handel- och administrationsprogrammet eller högskoleförberedande program. Förvaltningen presenterade ett underlag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i februari 2021. Nämnden beslutade att om antalet behöriga förstahandssökande inte uppgår till tolv efter omvalsperioden så ska antagningen till programmet pausas läsår 2021/2022. Totalt går nio elever på hotell- och turismprogrammet i Tyresö inklusive elever på programinriktat val. Ingen går i årskurs 1. I den preliminära ansökningsomgången var det två behöriga förstahandssökande. Programmet har haft ett vikande elevunderlag under ett flertal år, vilket också är en trend i regionen som helhet. Coronapandemin kan också påverka detta. Storthlms rapport visar också att andelen elever som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutad utbildning uppgår till 40 procent.²¹

9.6 Förvaltningens bedömning

Utvecklingsarbetet bör fortsätta att genomlysas alla program och inriktningar på Tyresö gymnasium. Gymnasiet bör vara i framkant i de olika yrkesinriktningarna som erbjuds och ständigt följa utvecklingen inom varje program. Genom olika profiler bör Tyresö gymnasium utmärka sig inom gymnasieskolorna i Stockholmsregionen. Det är viktigt att gymnasiet har en långsiktig plan för att konkurrera om eleverna även om tio år. Det är därför viktigt med marknadsföring och omvärldsbevakning. E-sport och ETG behöver utvecklas mer. Tyresö gymnasium kan förstärka profileringen inom E-sport och ETG. Inom frisör och stylistinriktningen kan profilering utvecklas och undersökas om det finns möjligheter till branschsamarbete för att kunna behålla attraktiviteten och konkurrera om elever även på lång sikt. Inom fordonsprogrammet bör profilering mot elbil utvecklas. Elbil kan profileras och erbjudas i större omfattning än det som ingår i det befintliga programutbudet. Arbetet med certifiering inom motorbranschcollege bör prioriteras och sedan fördjupas för att utvecklas. Hotell- och turismprogrammet har få sökande. Det är ett vikande intresse för programmet. Hotell- och turismprogrammet bör därför fasas ut.

²¹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 47.

10 Möjligheter och risker med högskoleförberedande program

Förvaltningen har valt att fördjupa utredningen avseende ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet, eftersom majoriteten av Tyresöeleverna studerar inom de två programmen (cirka 36 procent). Inför gymnasievalet 2021 sökte totalt 164 Tyresöelever till ekonomiprogrammet som förstahandsval och 152 till samhällsvetenskapsprogrammet som förstahandsval. Trenden är att båda programmen fortsätter att vara störst med antal antagna Tyresöelever och även störst i Stockholms region med antal antagna elever.

Det är många gemensamma kurser inom samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet, vilket förenklar samläsning av lektioner samt rekrytering av personal. En annan anledning är att de två programmen inte kräver några stora lokaler. Ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet är de billigaste utbildningarna att bedriva inom de nationella programmen. En annan anledning till att förvaltningen har valt att fördjupa utredningen på de två programmen är ur ett genusperspektiv. Genom de två programmen kan gymnasieutbildningar i kommunen vända sig till en bredare målgrupp ur ett genusperspektiv. Enligt rapporten om gymnasiebehovet som är framtagen av Storsthlm går nästan dubbelt så många flickor som pojkar inom samhällsvetenskapsprogrammet. På ekonomiprogrammet är det en jämnare könsfördelning enligt samma rapport.²² Enligt Storsthlms rapport är prognosen för 2027 i årskurs 1 att det kommer att behövas 1034 fler platser inom ekonomiprogrammet och 1016 fler platser inom samhällsvetenskapsprogrammet. Totalt kommer det behövas 3445 platser inom högskoleförberedande program enligt prognosen.²³ Enligt prognosen kommer behovet vara störst inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Inom kommunkluster öst kommer antalet gymnasieungdomar öka med 14 procent fram till 2027. I Tyresö kommun kommer antalet gymnasieungdomar öka med 11 procent under samma period.

Teknikprogrammet är det program som skulle kunna var enklast att införa med Tyresö gymnasiums befintliga lokaler och personal. Fördelen kan vara att det passar in i befintligt programutbud. Genom teknikprogrammet kan Tyresö gymnasium bli ett tekniskt gymnasium i kombination med de yrkesprogram som redan erbjuds. Nackdelarna är att elevunderlaget inte är stort och ur ett genusperspektiv. Det finns fem olika inriktningar inom teknikprogrammet och elevernas intresse för inriktningarna är utspritt. Det skulle vara svårt att kunna erbjuda alla inriktningar på Tyresö gymnasium. Inför gymnasievalet 2021 sökte totalt 73 Tyresöelever till teknikprogrammet som förhandsval, varav 31 till inriktning informations- och medieteknik. Teknikprogrammet är det enda

²² Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 18.

²³ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 50.

högskoleförberedande program som har fler pojkar än flickor enligt rapport från Storsthlm.²⁴ Lokalerna för ett eventuellt teknikprogram på Tyresö gymnasium skulle behöva renoveras.

Naturvetenskapsprogrammet är också ett alternativ. Det krävs dock lokalanpassningar och annan kompetens av personal som inte helt går att resursutnyttja tillsammans med andra program. Samläsning av lektioner med andra program kan bli svårare. Det krävs ekonomiska investeringar som renovering, lokalanpassningar och nytt material på Tyresö gymnasium. Trenden vid ansökan inför läsåret 2021/2022 visar att färre har ansökt till naturvetenskapsprogrammet.

Estetiska programmet är ett annat alternativ. Programmet har fem olika inriktningar och elever som studerar inom estetiska programmet vill oftast gå på särskilda gymnasieskolor som har specialiserat sig inom programmet och de olika inriktningarna. Elevunderlaget är inte stort. Enligt Storsthlm är estetiska programmet det högskoleförberedande program som har minskat mest i antal antagna elever sedan år 2011.²⁵ Trenden visar att elevunderlaget minskar inom estetiska programmet inom Stockholmsregionen.

Mot bakgrund av ovanstående har förvaltningen valt att fördjupa undersökningen avseende ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet.

10.1 Möjligheter

Inom ekonomiprogrammet studerar majoriteten av Tyresöeleverna inom ekonomiinriktningen. Majoriteten av Tyresöeleverna inom ekonomiprogrammet studerar i gymnasieskolor i Nacka kommun. Inom samhällsvetenskapsprogrammet studerar majoriteten av Tyresöeleverna inom inriktningen beteendevetenskap. Majoriteten av eleverna inom samhällsvetenskapsprogrammet studerar i gymnasieskolor i Nacka kommun, men också i Haninge kommun.

Det finns ett stort intresse och elevunderlag för ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet dels i kommunen dels i Stockholmsregionen. Därmed finns även möjlighet att kunna erbjuda utbildningen på hemmaplan i Tyresö kommun för ungdomar i kommunen, men även för elever från andra kommuner som vill studera i en annan kommun. En möjlighet för Tyresö kommun är att kunna bredda utbudet av gymnasieutbildningar inom kommunen till en bredare målgrupp. Att erbjuda högskoleförberedande program för gymnasieelever är en naturlig del av programutbudet i exempelvis angränsande kommunerna. Genom att erbjuda utbildningarna i Tyresö

²⁴ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 18.

²⁵ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

kommun skulle eleverna kunna gå i en skola på kortare avstånd. Det skulle kunna öka livskvaliteten för medborgare i Tyresö kommun. Utbildning inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet kan öka samverkan med C3L (Centrum för livslångt lärande). Utbildningarna kan också öka Tyresö gymnasiums popularitet. En annan möjlighet är att kunna täcka behovet av fler platser inom de två programmen. Enligt prognos från Storsthlm kommer det finnas behov av fler platser fram till 2027.

Införande av programmen kan även utöka utbudet inom introduktionsprogram på hemmaplan för elever som är obehöriga till gymnasiet men som vill studera inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet.

Andra möjligheter som finns är att ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet, skulle kunna öka kvalitén på utbildningarna på yrkesprogrammen på Tyresö gymnasium, exempelvis genom olika möjligheter att läsa individuella kurser inom andra ämnen som i dagsläget inte erbjuds. Det skulle exempelvis kunna vara moderna språk eller kurser inom ekonomi samt ungt företagande. Inom yrkesprogram ingår entreprenörskap i utbildningarna och eleverna har ett intresse för företagande. Genom ekonomiprogrammet utökas möjligheterna för alla elever att fördjupa sina kunskaper inom ekonomi genom annan kompetens hos behöriga lärare.

En annan möjlighet med att erbjuda högskoleförberedande program är att kunna tillfredsställa ungdomars önskan i kommunen. Enligt intervju med SYV och enkät som skickades ut till elever i årskurs 8 och 9 finns en önskan om högskoleförberedande program. Majoriteten av eleverna som svarade på enkäten svarar att programutbudet kommer att vara viktigt vid val av gymnasieskola. Majoriteten svarar även att de har eller kommer att välja ett högskoleförberedande program. Eleverna har även svarat att Tyresö gymnasium borde satsa mer på att införa högskoleförberedande program och fler program.

10.2 Risker

De risker som finns med ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och andra nationella program är att eleverna väljer fritt och kommunen kan inte i förväg avgöra hur eleverna ska välja. Det är många andra kommuner och fristående skolor som erbjuder utbildningarna. Många av Tyresöeleverna inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet kommer in i sina första- och andrahandsval. Enligt rapporten gymnasiebehovet från Storsthlm har många skolor valt att placera sig centralt i närheten av kollektivtrafik. Samma rapport visar att ungdomar i länet är starkt påverkade av skolans rykten vid val till gymnasieskola. Händelser på enskilda skolor kan därför ändra söktrycket. Elever som väljer högskoleförberedande program lägger större vikt vid skolans rykte än elever på yrkesprogram, vilket enligt Storsthlm kan leda till att

söktrycket bland denna grupp kan förändras snabbare i takt med upplevd status hos olika skolor. Elever på de högskoleförberedande programmen läser i större utsträckning i skolor längre från hemmen än elever på yrkesprogrammen. I enkäten till elever i årskurs 8-9 på Tyresös grundskolor svarar några elever att de oavsett programutbud vill gå på en skola utanför kommunen. Det finns risk att en ny start med högskoleförberedande program i nuvarande lokaler på Tyresö gymnasium kan leda till få sökande.

Lågt elevunderlag inom programmen kan innebära ekonomiska konsekvenser. Eleverna får sitt gymnasieval tillgodosett i skolor utanför kommunen i dagsläget. De två utbildningarna är de billigaste av de nationella programmen. Det gör att nya fristående skolor startar och erbjuder dessa program om de ser en efterfrågan. En annan risk med att starta programmen i Tyresö blir uppstartskostnader. De första åren har skolan inte fulla klasser för tre årskurser. En annan ekonomisk risk är att personal inte finns inom nuvarande Tyresö gymnasium och behöver rekryteras. Det gäller inom exempelvis i moderna språk, psykologi, filosofi m.m.

10.3 Eventuella lösningar

Placeringen av skolan är avgörande för ansökningar. Enligt rapporten gymnasiebehovet från Storsthlm har många skolor valt att placera sig centralt i närheten av kollektivtrafik.²⁶ En lösning kan vara att placera de högskoleförberedande programmen i andra lokaler centralt vid Tyresö centrum. Frågan om placering av högskoleförberedande program har utretts tidigare. Förslagen till nybyggda eller i ombyggda lokaler har i dessa fall visat sig var dyra. Lokalerna bör därför finnas inom kommunen och inte öka kostnaderna för Tyresö kommun. Nya lokaler kan ge signaler till eleverna att det är nytt. Det blir också tydligare för eleverna att det är ett nytt gymnasium med högskoleförberedande program och inte ett yrkesgymnasium. Det finns dock utmaningar med att hitta lokaler centralt vid Tyresö centrum. Många av lokalerna hyrs av externa aktörer.

Ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet kan bedrivas i vanliga kontorslokaler med mindre anpassningar. Utbildning i andra lokaler placerade centralt i närheten av kollektivtrafik skulle kunna attrahera elever. Det krävs att det finns lokaler för att kunna bedriva verksamheten för att inte dra till sig stora ekonomiska kostnader. Matkuponger kan vara en lösning för att tillgodose eleverna med mat i skolan. Det kan eventuellt attrahera fler elever.

En stor utmaning med att införa ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet är att kunna locka till elever att söka sig till utbildningarna. Det finns ett underlag med elever men det finns också många

²⁶ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 7.

skolor som erbjuder programmen i regionen i dagsläget. En lösning är att kunna ”nischas in sig” exempelvis med profilering. Alternativ för det kan exempelvis vara profilering inom digitalisering och/eller hållbarhet. Skolan behöver erbjuda något unikt för att kunna locka till elever. Storsthlm's rapport visar att intresset för ämnesinriktningen är den viktigaste drivkraften vid val till gymnasiet.

En profilering kan bli en naturlig del av de obligatoriska kurserna eller som individuellt val. Det finns bestämda kurser som behöver erbjudas inom båda programmen. Skolan har möjlighet att erbjuda olika individuella val som kan fånga upp elevers intressen. Elever har möjlighet att läsa individuellt val på 200 poäng av 2500. Ett exempel på det kan vara e-sport som har varit en attraktiv kurs på Tyresö gymnasium. Ett annat exempel kan vara kurser inom makeup som stylistinriktningen har som kan attrahera bredare målgrupp ur ett genusperspektiv. Samläsning av kurser mellan högskoleförberedande program och yrkesprogram som eventuellt placeras i olika lokaler kan också öka Tyresö gymnasiums popularitet, genom att eleverna som eventuellt studerar i andra lokaler får besöka Tyresö gymnasium för olika kurser. Språkresor och resor utomlands för elever kan också vara ett attraktivt för elever.

Inför gymnasievalet 2021 väljer majoriteten av eleverna inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet utbildningar utan profil. Det som sticker ut inom ekonomiprogrammet är marknadsföring och kriminologi. Inom samhällsvetenskapsprogrammet är det kriminologi. Omvärldsbevakningen visar att många gymnasieskolor väljer att erbjuda specifika programfördjupningar. I intervjuer med SYV samt i omvärldsbevakning framgår att det är viktigt att marknadsföra de olika inriktningarna för att eleverna ska förstå att det finns olika profileringar. Många skolor har valt att skriva de olika inriktningarna tillsammans med programmet.

I omvärldsbevakningen av programutbudet i kluster öst framgår det att några angränsade kommuner har profilerat sig med idrottsinriktningar. Inom ekonomiprogrammet finns det totalt 18 Tyresöelever som går på nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU), majoriteten går på Stockholms idrottsgymnasium och Midsommarkransens gymnasium. Inom samhällsvetenskapsprogrammet finns det totalt 22 Tyresöelever som går på NIU, majoriteten går på Sjölin's gymnasium på Södermalm, Midsommarkransens gymnasium och Fredrika Bremergymnasiet. En strategi kan vara att utreda idrottsinriktningar kopplade till de högskoleförberedande och yrkesprogrammen under fem år efter etablering. Profilering inom idrott skulle kunna attrahera fler elever. Trenden är att elever väljer särskilda gymnasieskolor inom respektive idrott. Många av inriktningarna erbjuds i angränsande kommuner eller i närheten. Något som däremot inte erbjuds i närliggande kommuner är padel som är en växande sport. Enligt Svenska padelförbundet erbjuds padel i tre nationella skolor i Sverige, Danderyds

Gymnasium i Stockholm, Apelryddsskolan i Båstad och Celsiusskolan i Uppsala. Det kan vara intressant att utreda vidare en eventuell idrottsprofil och padel. Intresset för padel bland ungdomar bör utredas och utvecklingen av sporten bör följas upp. Även andra sporter och eventuellt samarbete med idrottsföreningar i kommunen kan utredas vidare efter att de högskoleförberedande programmen eventuellt har etablerats.

En annan utmaning är rekrytering av personal. I dagsläget har Tyresö gymnasium inte behöriga lärare inom alla ämnen som ingår i kursplanen för ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Det kommer att behöva rekryteras lärare som är behöriga i olika ämnen. Vid uppstart kan möjligheter till ökat samarbete med C3L undersökas. En kartläggning kan behövas för att undersöka kompetensen hos befintlig personal

10.4 Förvaltningens bedömning

Det finns många möjligheter med att starta ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Möjligheter till utbildning på hemmaplan, höja livskvalitén samt kvalitén på gymnasieutbildningar i kommunen. Det finns samtidigt ekonomiska risker med att starta utbildningarna. Förvaltningen bedömer att det krävs en rimlig tidsplan för att etablera och utveckla de högskoleförberedande programmen i Tyresö kommun. En satsning krävs på tre till fem år för att kunna bedöma om det blir ekonomiskt hållbart att bedriva verksamheten eller inte inom högskoleförberedande programmen. En bra marknadsföring krävs för att locka till Tyresöelever till högskoleförberedande program i kommunen. Ett ökat samarbete med grundskolorna behövs för marknadsföring. En viktig faktor är att utbildningarna placeras i ett centralt läge med goda kollektiva kommunikationer från olika delar av Tyresö och närliggande kommuner. En annan viktig faktor är att det blir en ny start för de högskoleförberedande programmen för att locka till elever. Närhet till kollektivtrafik ökar sannolikheten till att elever åker kollektivt. Det gäller även för personalen. Det är därmed också en viktig faktor för hållbarhet. För att inte dra på sig stora ekonomiska kostnader krävs det att det finns lokaler att bedriva verksamheten. Bedömningen är att gymnasieskolan behöver erbjuda något unikt för att attrahera eleverna. Uttalad profilering och marknadsföring behövs för att kunna attrahera elever. Bedömningen är att inriktning beteendevetenskap inom samhällsvetenskapsprogrammet och inriktning ekonomi inom ekonomiprogrammet är de inriktningarna som kan införas vid etableringen. Det är de två inriktningarna som har flest antagna Tyresöelever. Den tredje inriktningen som kan införas är inriktning juridik inom ekonomiprogrammet som är tredje störst med antal antagna Tyresöelever. Utveckling av programmen och inriktningarna kan ske succesivt under tio år efter etablering för att bredda utbudet med gymnasieutbildningar i Tyresö kommun. Det är också en strategi för att konkurrera om fler elever i en bredare målgrupp om tio år.

11 Möjligheter och risker med nya yrkesprogram

Förvaltningen har valt att fördjupa utredningen på barn- och fritidsprogrammet, handels- och administrationsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Det är en jämn fördelning av antal elever inom olika yrkesprogram som inte erbjuds på Tyresö gymnasium. Naturbruksprogrammet kräver helt nya anpassningar och ekonomiska investeringar. Restaurang- och livsmedelsprogrammet erbjuds i Globen som är mycket populärt. Enligt rapport från Storsthlm är restaurang- och livsmedelsprogrammet ett program som har minskat i antal antagna elever sedan år 2011.²⁷ Trenden är att intresset för programmet har minskat i Stockholmsregionen. En anledning till att förvaltningen valt att fördjupa utredningen på dem tre programmen är också ur ett genusperspektiv. Majoriteten av eleverna på Tyresö gymnasium är pojkar. Det är dock inte bara inom Tyresö gymnasium utan generellt i regionen är de yrkesprogram som finns på Tyresö gymnasium program som fler pojkar har intresse för. En annan anledning till att förvaltningen valt att fördjupa utredningen på dem tre programmen är uppfattningen att det finns framtida jobb-möjligheter för eleverna inom de programmen. Anledningen är också att utöka Tyresö gymnasiums attraktivitet för en bredare målgrupp. Nya yrkesprogram skulle även kunna leda till nya program inom introduktionsprogram som skulle kunna samköras med utbildningarna. Tyresö gymnasium kan på så sätt erbjuda introduktionsprogram inom andra yrken.

Enligt Storsthlms rapport är det ett minskat intresse för yrkesutbildningar.²⁸ Enligt prognos för årskurs 1 2027 från Storsthlm kommer det behövas 1169 färre platser inom yrkesprogram.²⁹ En stor risk för samtliga yrkesprogram är lågt elevunderlag som kan leda till ekonomiska konsekvenser.

11.1 Möjligheter med barn- och fritidsprogrammet

De möjligheter som finns med barn- och fritidsprogrammet är att kunna erbjuda en yrkesutbildning för elever som vill jobba socialt med människor. Utbildningen skulle kunna bredda utbudet på Tyresö gymnasium samt vända sig till en bredare målgrupp ur ett genusperspektiv. På barn- och fritidsprogrammet utgör flickor 60 procent av eleverna och pojkar 40 procent enligt Storsthlms rapport. Förvaltningen ser ett behov inom yrket och utbildningen skulle kunna ha ett nära samarbete med kommunens förskolor vid exempelvis arbetsförlagt lärande (APL). En annan möjlighet är att kunna erbjuda kommunens ungdomar utbildningen på hemmaplan. Det är 24 Tyresöelever som studerar inom barn- och fritidsprogrammet. Majoriteten av eleverna studerar i Haninge kommun och angränsande kommuner. En anledning till det kan vara närhetsprincipen.

²⁷ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

²⁸ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 3.

²⁹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 50.

Programmet kräver inte stora lokaler utan kan ordnas genom mindre anpassningar av Tyresö gymnasiums nuvarande lokaler. Vuxenutbildningen erbjuder barnskötarutbildning och samarbete med gymnasiet kan utvecklas gällande personal och lokaler.

Barn- och fritidsprogrammet är det fjärde största programmet med antal antagna elever inom yrkesprogram enligt rapport från Storsthlm.³⁰

11.2 Risker med barn- och fritidsprogrammet

De risker som finns med programmet är att elevunderlaget är lågt. Det är få Tyresöelever som studerar inom programmet, totalt 24 elever. Inför gymnasievalet 2021 sökte totalt nio Tyresöelever till programmet som förstahandsval. Om det är få elever som söker kan det leda till ekonomiska konsekvenser. De risker som finns är att det finns behov av rekrytering av ny personal med annan kompetens. En lösning kan vara att samverka med C3L (Centrum för livslångt lärande). En annan risk är att utbildningen redan erbjuds i angränsande kommuner. Enligt Storsthlms rapport är 46 procent av eleverna på barn- och fritidsprogrammet etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade gymnasiestudier, vilket är plats nio av tolv yrkesprogram.³¹

11.3 Möjligheter med vård- och omsorgsprogrammet

De möjligheter som finns med vård- och omsorgsprogrammet är att kunna erbjuda en utbildning för elever som vill jobba inom vården. Utbildningen skulle kunna bredda utbudet på Tyresö gymnasium samt vända sig till en bredare målgrupp ur ett genusperspektiv. Förvaltningen ser ett behov inom yrket och utbildningen skulle kunna ha ett nära samarbete med kommunens olika verksamheter inom vården vid, exempelvis arbetsförlagt lärande (APL) men även med kommunala vuxenutbildningen C3L. C3L erbjuder utbildningar inom vård och omsorg. Vuxenutbildningen gör flera satsningar inom utbildningar inom vård och omsorg, exempelvis vårdcollege och SFX-vård (SFV). En annan möjlighet är att kunna erbjuda kommunens ungdomar utbildningen på hemmaplan. Det är totalt 35 Tyresöelever som studerar inom programmet. Majoriteten studerar i Haninge kommun och skolor vid Gullmarsplan/Liljeholmen. En anledning till det kan vara närhetsprincipen.

Enligt rapport från Storsthlm är vård- och omsorgsprogrammet det näst största program som har ökat i antal antagna elever sedan år 2011.³² Enligt rapporten är trenden att intresset har ökat för utbildningen i Stockholmsregionen. Enligt Storsthlms rapport är 55 procent av eleverna på vård- och omsorgsprogrammet etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade gymnasiestudier, vilket är det femte bästa av tolv yrkesprogram. Det

³⁰ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 14.

³¹ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 47.

³² Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

är 17 procent som vidareutbildar sig inom högskolestudier.³³ Enligt Arbetsförmedlingen 2020 finns flest lediga jobb inom vård och omsorg och behoven kommer finnas kvar på flera års sikt.³⁴

11.4 Risker med vård- och omsorgsprogrammet

De risker som finns med programmet är att elevunderlaget är lågt. Det är få Tyresöelever som studerar inom programmet, totalt 35 elever. Inför gymnasievalet 2021 sökte totalt 18 Tyresöelever till programmet som förstahandsval. Om det är få elever som söker kan det leda till ekonomiska konsekvenser. Det finns behov av anpassningar av lokalerna för att kunna erbjuda programmet. En annan risk är att det behövs rekryteras personal med annan kompetens. Ett samarbete med C3L kan vara en lösning. En annan risk är att utbildningen redan erbjuds i angränsande kommuner.

11.5 Möjligheter med handel- och administrationsprogrammet

De möjligheter som finns med handels- och administrationsprogrammet är att kunna bredda utbudet på Tyresö gymnasium med ett yrkesprogram för elever som vill jobba administrativt efter utbildningen. Utbildningen kan bli ett alternativ för elever som inte är intresserade av att utföra ett fysiskt arbete och som inte har kommit in eller inte valt att söka till ett högskoleförberedande program. Programmet skulle även kunna passa ihop med många av kurserna som erbjuds inom ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Många av kurserna inom handels- och administrationsprogrammet är gemensamma med hotell- och turismprogrammet. Det finns därmed behöriga lärare på Tyresö gymnasium som skulle kunna undervisa inom programmet. Handels- och administrationsprogrammet skulle för Tyresö gymnasium vara enkelt att införa eftersom befintlig personal finns och lokalerna inte kräver några större anpassningar. Det finns även en möjlighet att samarbeta med C3L. Utbildningen skulle kunna bredda utbudet på Tyresö gymnasium samt vända sig till en bredare målgrupp ur ett genusperspektiv. Det är totalt 33 Tyresöelever som studerar inom programmet. Majoriteten studerar inom Haninge kommun men det är mycket varierande och olika kommuner som eleverna väljer.

Enligt rapporten från Storsthlm är handel- och administrationsprogrammet fjärde största programmet i ökning av antal antagna elever sedan år 2011.³⁵

³³ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 47.

³⁴ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/sa-hittar-du-jobbet/tips-inspiration-och-nyheter/artiklar/2020-05-15-har-finns-jobben-i-krisen---20-hetaste-yrkena-just-nu>

³⁵ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 16.

11.6 Risker med handels- och administrationsprogrammet

De risker som finns med programmet är att elevunderlaget är lågt. Det är få Tyresöelever som studerar inom programmet, totalt 33 elever. Inför gymnasievalet 2021 sökte totalt 24 Tyresöelever till programmet som förstahandsval. Om det är få elever som söker kan det leda till ekonomiska konsekvenser. En annan risk är att utbildningen redan erbjuds i angränsande kommuner. Enligt Storsthlm's rapport är 47 procent av eleverna etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade gymnasiestudier, vilket är plats sju av tolv yrkesprogram.³⁶

11.7 Förvaltningens bedömning

Det finns många möjligheter med barn- och fritidsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och handels- och administrationsprogrammet. De möjligheter som finns är att kunna erbjuda utbildning på hemmaplan och bredda utbudet på Tyresö gymnasium. Utbildningarna skulle kunna vända sig till en bredare målgrupp ur ett genusperspektiv på Tyresö gymnasium. Elevunderlag för de tre utbildningarna är inte stora. Det finns därför risk för ett lågt elevunderlag som kan leda till ekonomiska konsekvenser. Förvaltningen bedömer att de ekonomiska riskerna med nya yrkesprogram inte är stora då lokaler redan finns på Tyresö gymnasium. Förvaltningen föreslår att två av utbildningarna startas på Tyresö gymnasium varav det ena är vård- och omsorgsprogrammet. Förvaltningen ser ett behov inom yrket. Det finns möjlighet för ett samarbete med vuxenutbildningen och olika verksamheter inom kommunen för APL.

12 Utveckling av gymnasiesärskolan

I tabellen redovisas de nio nationella programmen inom gymnasiesärskolan och på vilka skolor i söderort/Stockholms stad som de erbjuds i.

Programutbud och skolor i söderort/Stockholm

Program	Skola
<ul style="list-style-type: none"> • Programmet för administration, handel och varuhantering 	Nacka, Haninge och Nynäshamn, Midsommarkransen och Grillska
<ul style="list-style-type: none"> • Programmet för estetiska verksamheter 	Fryshuset, Midsommarkransen, Kung Saga och Grillska och Huddinge
<ul style="list-style-type: none"> • Programmet för fastighet, anläggning och byggnation 	Tyresö, Södertälje, Botkyrka
<ul style="list-style-type: none"> • Programmet för fordonsvård och godshantering 	Södertälje och Huddinge

³⁶ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 47.

• Programmet för hantverk och produktion	S:t Erik och Botkyrka
• Programmet för hotell, restaurang och bageri	Haninge, Huddinge och Stockholm hotell- och restaurangskola
• Programmet för hälsa, vård och omsorg	Tyresö, Grillska, Midsommarkransen och Botkyrka
• Programmet för samhälle, natur och språk	S:t Erik
• Programmet för skog, mark och djur	Berga, Min skola

Det finns inget samverkansavtal i Stockholms län när det gäller gymnasiesärskolans utbildningar. En sökande till nationellt program blir förstahandsmottagen i annan kommun om det sökta programmet saknas i hemkommunen. Om programmet erbjuds i hemkommunen blir de mottagna i mån av plats. För sökande till det individuella programmet måste hemkommunen dels göra en bedömning att personen inte klarar ett nationellt program, dels godkänna kostnaden för att sökanden ska kunna bli mottagen och erbjudas plats i annan kommun eller till fristående gymnasiesärskola.³⁷

Enligt Storsthlm's rapport gymnasiebehovet 2020 är antalet elever som antas till gymnasiesärskolan årligen cirka 270 elever. Flest går på det individuella programmet, cirka 120 elever. Därefter är programmen administration, handel och varuhantering, estetiska programmet och hotell, restaurang och bageri de största programmen med 20-30 elever antagna årligen per program.³⁸

12.1 Tyresö gymnasiesärskola och folkbokförda gymnasiesärskoleelever

Tyresö gymnasium erbjuder följande program:

- Programmet för fastighet, anläggning och byggnation (FAFAS)
- Programmet för hälsa, vård och omsorg (HOHAL)
- Individuella programmet

Avseende programutbudet inom gymnasiesärskolorna, har skolor i närheten oftast erbjudit olika nationella program för att ha ett brett utbud för en ganska begränsad grupp elever. De två program som Tyresö erbjuder finns inte i närkommunerna Haninge och Nacka.

³⁷ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 25.

³⁸ Gymnasiebehovet 2020, trender och kunskap Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm, sid 25.

Det är 32 elever som går på gymnasiesärskolan i Tyresö. 20 går på det individuella programmet, tio på FAFAS och två på HOHAL. Av de 32 eleverna är åtta folkbokförda i Tyresö.

Förvaltningen presenterade en rapport till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden den 30 september 2020 § 50 med fokus på gymnasiesärskolans individuella program. I den rapporten framkom att det skett en förskjutning mot det individuella programmet på Tyresö gymnasiesärskola.

26 folkbokförda Tyresöelever går på gymnasiesärskolan varav 8 på Tyresö gymnasium. I tabellen redovisas vilka program eleverna går på. Av de nationella programmen går flest på programmet för hotell, restaurang och bageri (4).

Tyresöelever inom gymnasiesärskolan

Program	Antal elever
Administration, handel och varuhantering	2
Estetiska verksamheter	2
Fastighet, anläggning och byggnation	3
Hantverk och produktion	1
Hotell, restaurang och bageri	4
Samhälle, natur och språk	1
Skog, mark och djur	2
Individuella programmet	11
Totalt	26

Inför läsår 2021/2022 är det sju grundsärskoleelever som är folkbokförda i Tyresö som ska söka till gymnasiesärskolan. Sju elever söker till Tyresö gymnasiesärskola i första hand varav två är folkbokförda i Tyresö. En söker till HOHAL, två till FAFAS och fyra till IAIND.

12.2 Utvecklingsmöjligheter inom de nationella programmen på Tyresö gymnasiesärskola

Det finns tankar inom Tyresö gymnasiesärskola att elever på de nationella programmen flyttar till lokaler i den inre bygghallen. Det skulle möjliggöra för gymnasiesärskolan att erbjuda kurser i måleri. Lokalerna vid gymnasiesärskolan kan användas för att utöka antalet elever på det individuella programmet och möjliggör viss möjlighet till rullstolar och yta för andra program inom Tyresö gymnasium.

12.2.1 Utveckla och behålla programmet HOHAL- hälsa vård och omsorg

I dagsläget är det endast två elever på detta program och inför läsåret 2021/2022 är det en elev som söker till programmet som förstahandsval. Ytterligare två söker i andra hand. Enligt uppgifter i Storsthlns rapport gymnasiebehovet minskar antalet elever till programmet.

Det som talar för att fortsätta med HOHAL är att programmet inte erbjuds i närkommunerna. Det finns en koppling till vuxenutbildningens satsning på vårdcollege. Det skulle också kunna kopplas ihop med gymnasiets eventuella införande på nya yrkesprogram (barn- och fritid eller vård och omsorg).

Nya kurser och programfördjupningar kan också kopplas på programmet inom frisör och stylist som redan finns på Tyresö gymnasium. Det sammanhållandet temat kan vara att skapa guldkant för andra människor. Inom äldreomsorgen skulle det kunna vara enkel matlagning, hårfix, nagelfix, enkel gruppgympa och skapande verksamhet.

12.2.2 Utveckla och behålla FAFAS- fastighet, anläggning och byggnation

FAFAS är ett program med tio elever i dagsläget och två söker till programmet som förstahandsval läsåret 2021/2022 och ytterligare två söker i andra hand. Programmet erbjuds inte i närkommunerna. Programmet kan utvecklas med olika programfördjupningar och kurser, till exempel målerikurser, finsnickeri och digitalisering som finns inom Tyresö gymnasium. Eleverna kommer använda inre bygghallen och har därmed bra möjligheter för sin utbildning. Enligt Tyresö gymnasiesärskolas bedömning finns det behov av fastighetsskötare. Det behövs ett utvecklat samarbete med parkförvaltningen inom kommunen.

12.2.3 Möjlighet med att starta programmet för administration, handel och varuhantering

Det finns en möjlighet att starta programmet inom administration, handel och varuhanteringen. Det kan vara lättare att hitta APL- platser inom butiker och det är ett av de största programmen inom gymnasiesärskolan. Det är två Tyresöelever som sökt till programmet i Nacka i år. Det som talar emot är att programmet erbjuds i Nacka och Haninge. Eventuellt skulle det kunna gå att utveckla nuvarande programutbud med kurser inom administration och handel.

12.2.4 Möjlighet med att starta programmet hantverk och produktion

Det kan vara intressant att starta programmet hantverk och produktion eftersom en inriktning är mot frisör som redan finns på Tyresö gymnasium. Finsnickeri är också en inriktning som kan erbjudas inom programmet och som Tyresö gymnasium har goda möjligheter att erbjuda. Programmet finns på

S:t Erik och Botkyrka, vilket är en bit att åka. En nackdel kan vara möjligheterna att arbeta inom dessa yrken för elever från gymnasiesärskolan.

I detta sammanhang måste det också beaktas om Tyresö ska erbjuda tre nationella program på gymnasiesärskolan eller fasa ut något av de andra programmen. Om HOHAL skulle fasa ut tappas kopplingen till eventuell vårdutbildning på Tyresö gymnasium och vårdutbildningarna på vuxenutbildningen. Det kräver också mer arbete att starta upp ett nytt program än att utveckla nuvarande program med nya kurser.

12.3 Förvaltningens bedömning

Mot bakgrund av Tyresö kommuns storlek, antalet elever i målgruppen och utbudet på andra gymnasiesärskolor är det rimligt att erbjuda två nationella program på Tyresö gymnasiesärskola.

Förvaltningen föreslår att programmet FAFAS- fastighet, anläggning och byggnation erbjuds på Tyresö gymnasium och utvecklar kursutbudet. Det är ett program med tio elever och två som söker till hösten och har en nära koppling till övriga program på Tyresö gymnasium. Programmet erbjuds inte i närheten.

Förvaltningen föreslår vidare att programmet HOHAL- hälsa vård och omsorg erbjuds på Tyresö gymnasium, men utvecklas med nya kurser. En utvärdering bör genomföras om några par år och hur kopplingen till eventuellt nya yrkesprogrammen på Tyresö gymnasium utvecklats.

Att starta nya program kräver mer arbete och är svårare än att utveckla de befintliga. Enligt förvaltningens bedömning med två nationella program skulle ett av nuvarande program behöva fasa ut om ett nytt program ska startas. Om HOHAL skulle fasa ut tappas kopplingen till eventuell vårdutbildning på Tyresö gymnasium och vårdutbildningarna på vuxenutbildningen. Vidare beaktas om programmen finns på närliggande skolor och möjligheter till arbete och APL-platser.

13 Lokal

I samband med tidigare utredningar om programutbud på Tyresö gymnasium har även lokalfrågan utretts. År 2014 fick tidigare gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att etablera ett nytt gymnasium för högskoleförberedande program i samverkan med vuxenutbildning och kulturverksamhet i anslutning till Tyresö centrum. Kommunen gick inte vidare med detta förslag till lokaler.

År 2016 fick gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att genomlysna framtida placering av gymnasieprogrammen och vuxenutbildningen. En förstudie togs fram med inriktning av ett flexibelt lokalutnyttjande med fokus på utbildningsverksamheter av olika slag, en mötesplats mellan

utbildningsverksamhet och näringsliv och vägledningscentrum, benämnt Kompassen. Uppdraget slutredovisades till KS och i GAN i maj respektive april 2018. Beslut om lokaler för gymnasiet behandlas inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.

En viktig aspekt för eventuellt högskoleförberedande program i Tyresö kommun är behov av centrumnära lokaler med goda kollektiva kommunikationer från olika delar av Tyresö och närliggande kommuner. Det har framkommit i samband med dialog med grundskolans studie- och yrkesvägledare, elever på högstadier samt i Storsthlm's analyser kring gymnasieval. Möjliga lokaler har på en övergripande nivå utretts vid Tyresö centrum med bland annat lokalstrateg i kommunen. I dagsläget finns det några lokaler centralt i närheten av Tyresö centrum som kommunen hyr från externa fastighetsägare. De lokalerna skulle kunna vara möjliga för de högskoleförberedande programmen. Det är pågående verksamhet i de lokalerna i dagsläget. Om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att införa högskoleförberedande program bör de möjliga lokalerna utredas vidare på kommunövergripande nivå eftersom fler enheter/verksamheter kan beröras. Det behöver också tas med i lokalbehovsanalysen. Kontorslokaler medför dessutom andra frågor som behöver utredas vidare om hur dessa ska anpassas för gymnasieverksamhet. Bland annat skollunch och bibliotek. Skollunch kan tillgodoses genom matkuponger eller ett samarbete med grundskolor i närheten. Matkuponger kan vara en strategi för att attrahera elever. Det är inget krav på skollunch på gymnasienivå, men det är viktigt att erbjuda skollunch ur ett kvalitets- och attraktivitetsperspektiv. Det kan också bidra till den lokala ekonomin i kommunen. Skolbibliotek behöver vara i nära anslutning till skolan. Lösningen kan vara ett samarbete med skolor i närheten eller biblioteket i Tyresö centrum. Frågan behöver utredas vidare om det blir aktuellt.

Ett annat alternativ för de högskoleförberedande programmen skulle kunna vara lokaler i Trollbäcken som också är i närheten av kollektivtrafik till Gullmarsplan, Nacka och Haninge. Kommunen äger få fastigheter i Trollbäcken. Möjliga lokaler vid Trollbäcken har utretts på övergripande nivå tillsammans med lokalstrateg i kommunen. Det finns i dagsläget inte några lediga lokaler i Trollbäcken vilket gör att alternativet Trollbäcken blir svårare än lokalerna i Tyresö centrum. Det behövs dialog med privata fastighetsägare. En annan nackdel är de synpunkter och analys om att de högskoleförberedande programmen bör lokaliseras centralt vid Tyresö centrum.

För eventuellt nya yrkesprogram i Tyresö gymnasiums befintliga lokaler kan det finnas behov av anpassningar av lokalerna. Det finns även behov av renovering och underhåll av befintliga lokaler även om inte nya yrkesprogram införs. Det behövs en förstudie för att undersöka behoven och bör tas med i

lokalbehovsanalysen och utredas vidare. Yrkesprogrammen bör av ekonomiska och praktiska skäl fortsätta bedrivas i befintliga lokaler på Tyresö gymnasium.

I samband med beslut om utfästning av bygg- och anläggningsprogrammet på Tyresö gymnasium fick förvaltningen i uppdrag att utreda vilka möjligheter som öppnades upp för lokalanvändningen. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade under sammanträdet 2020-10-29 § 65, att frågan ska redovisas i gymnasiestrategin. Den så kallade inre bygghallen kan utnyttjas av gymnasiesärskolan. Det finns idéer inom Tyresö gymnasiesärskola att elever på de nationella programmen flyttar till lokaler i den inre bygghallen. Det skulle möjliggöra för gymnasiesärskolan att erbjuda kurser i måleri. Lokalerna vid gymnasiesärskolan kan användas för att utöka antalet elever på det individuella programmet och andra program inom Tyresö gymnasium.

Den så kallade yttre bygghallen hyrs inte i dagsläget och behövs inte. En möjlighet kan vara att i framtiden utnyttja lokalen för eventuell utökning av fordonsprogrammet med inriktning transport eller lastbil. Den kan också utnyttjas av vuxenutbildningen vid behov.

14 Tyresö gymnasiums varumärke

Tyresöelever i gymnasieåldern väljer utbildning efter vad de är intresserade av eller vad de är bra på samt framtida jobb- och utbildningsmöjligheter enligt enkäten som skickades ut till årskurs 8 och 9 i grundskolorna i Tyresö kommun. Det är viktigt med popularitet samt programutbudet enligt enkäten och intervju med studie- och yrkesvägledare. En annan viktig aspekt är att eleverna har möjlighet att styra över kurser som ska ingå i programförändringen eller som individuellt val. Det framgår också av Storsthlm's rapport gymnasiebehovet 2020 att intresset för ämnesinriktningen utgör den viktigaste drivkraften vid val till gymnasieskola. Det framgår i samma rapport att gymnasieskolor i Stockholm behöver erbjuda mer än ett brett programutbud för att konkurrera om eleverna.

Det är viktigt att ha ett starkt varumärke för att attrahera elever. Varumärket som ska attrahera fler elever till Tyresö bör fokusera på unika profiler. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade om att godkänna verksamhetsberättelsen 2020 under sammanträdet 2021-02-25 § 10. I samband med det presenterades även marknadsplan för Tyresö gymnasium. Enligt SWOT-analys (styrkor, svagheter, möjligheter och hot) framförs de olika möjligheterna som enligt marknadsplanen är att skapa starkare yrkesidentitet, utveckla fler samarbeten med fler företag för APL och praktik, diplomeringar och certifieringar, utlandspraktik eller APL på andra orter samt profilera gymnasiet inom programmen. De svagheter som påpekas är Tyresö gymnasiums geografiska läge, inte centralt i förhållande till Tyresö centrum, begränsade kommunikationer samt slitna lokaler. Hot mot utbildningarna är

vikande intresse för yrkesprogram, konkurrens av närliggande skolor samt vikande popularitet. Styrkor är bra lokaler för yrkesutbildningar, ETG-college, Cisco-certifiering, utbildningar som leder till jobb och engagerad personal. En utveckling av E-sport och elbil kan också attrahera fler elever. På högskoleförberedande program finns det möjligheter att profilera utbildningarna med digitalisering och hållbarhet. Språkresor samt resor utomlands kan vara ett attraherande erbjudande för eleverna.

Strategin för att vända hot till möjligheter är ett utökat arbete med branscherna och fortsätta med det certifieringsarbete som påbörjats för att bli ett MBC-college enligt marknadsplanen. Marknadsföring av de olika utbildningarna är en viktig del av strategin för Tyresö gymnasiums varumärke. Enligt enkät till elever i årskurs 8 och 9 i Tyresö kommuns grundskolor visar det sig att många elever inte känner till Tyresö gymnasium. Det är en brist i den interna marknadsföringen. Det krävs ett nära samarbete med grundskolorna för marknadsföring. Mer om strategin för marknadsföring samt strategi för varumärke hänvisas till rapporten om marknadsplan för Tyresö gymnasium. Ett detaljerat arbete samt utredning om varumärke kan behövas vid eventuellt införandet av nya yrkesprogram och högskoleförberedande program. De olika profileringarna för högskoleförberedande program kan behöva utredas vidare.

15 Ekonomi

En kostnadskalkyl har tagits fram för att starta ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet, handel- och administrationsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet.

Den ekonomiska kalkylen för att starta ekonomiprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet utgår från att externa lokaler i närheten av Tyresö centrum används. Beräkningen utgår ifrån dagens priser avseende programpeng och lönekostnader för lärare inom högskoleförberedande program. Beräkningen utgår från medellönen av jämförbara löner. Lokalkostnaderna utgår från uppgifter från samhällsbyggnadskontoret och grundar sig på kommunens hyreskostnader per kvadratmeter i nuvarande hyrning av externa lokaler i närheten av Tyresö centrum. Från år två räknas programpengen upp med en procent varje år och personalkostnaderna räknas upp med två procent varje år. Kalkylen är beräknad på fyra klasser med 30 elever per klass i varje årskurs. Vid fullt utbyggda klasser utgår beräkningen från 360 elever. Enligt beräkningen kan ekonomin avseende intäkter och kostnader komma i balans tredje året fullt utbyggd med 360 elever och 12 klasser.

Kalkylen visar också ett annat scenario för de högskoleförberedande programmen med färre elever år 1-4 och där kan ekonomin avseende löpande

intäkter och kostnader komma i balans tredje året med nio klasser och 270 elever.

Utöver löpande intäkter och kostnader tillkommer det uppstartskostnader på cirka 1 216 500 kr för inventarier och marknadsföring som kan betalas stegvis vid etablering. Beroende på lokal kommer det också tillkomma uppstartskostnader för lokalanpassningar. Andra året beräknas uppstartskostnader till cirka 1 119 500 kr och tredje året 529 500 kr för inventarier.

De risker som finns och som kan påverka ekonomin är elevantalet som styr intäkterna. Vid färre elever kan resultatet påverkas starkt. För att gymnasieskolan på sikt ska kunna ha en stabil ekonomi i balans krävs kontinuerligt 30 elever per klass och fyra klasser per årskurs. Färre elever per klass och färre klasser totalt är en risk som påverkar resultatet negativt. Det krävs minst 11 klasser med 30 elever i varje klass för en ekonomi i balans. En annan risk är att programpengen till gymnasiet inte har höjts de senaste två åren. Den ekonomiska kalkylen räknar med 1 procent höjning per år från och med andra året.

Även lokalkostnaderna utgör en risk. Lokal är inte utsedd, vilket betyder att hyreskostnader och ombyggnadskostnader kan vara osäkra. Det finns inga lediga lokaler i centrumnära område. Måltider är räknade på matkuponger. Ett annat alternativ för måltider skulle kunna vara skolmat i skolan eller i en närliggande skola. Det skulle kunna minska på måltidskostnader men kräva andra anpassningar i lokalerna samt rekrytering av personal som skulle medföra andra kostnader. Det anses enligt utredningen också att matkuponger kan attrahera elever att söka till skolan. Lokalkostnaderna skulle kunna vara mindre om utbildningarna skulle bedrivas på Tyresö gymnasium men enligt utredningen är lokaler vid centrum en viktig faktor för att attrahera och tilltala fler elever. Därför utgår beräkningen av lokal vid centrum.

Den ekonomiska kalkylen för de högskoleförberedande programmen behöver beräknas djupare om beslut fattas för att starta högskoleförberedande program.

Den ekonomiska kalkylen för nya yrkesprogram barn- och fritidsprogrammet, handel- och administrationsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet utgår från lokaler på Tyresö gymnasium. Beräkningen utgår från dagens priser avseende programpeng och lönekostnader för lärare inom yrkesprogram. Från år två räknas elevpengen upp med 1 procent varje år och personalkostnaderna räknas upp med två procent varje år. Undervisningen sker i Tyresö gymnasiums befintliga lokaler vilket betyder att uppstartskostnader för dessa program är lägre jämfört med de högskoleförberedande programmen. Hyran för lokalerna betalas redan idag, inga nya lokaler behöver hyras. Inom vård- och omsorgsprogrammet behövs en lokalanpassning för ett metodrum vilket omfattar en del kostnader där gymnasiet och vuxenutbildningen kan

samarbeta. C3L växer inom vårdutbildningar och startar 2021 en SFX utbildning inom vård, SFV och förbereder att bli ett VO-college (vård- och omsorgscollege).

Enligt beräkningen kan ekonomin avseende löpande intäkter och kostnader komma i balans redan vid första året för vård- och omsorgsprogrammet och handels- och administrationsprogrammet vid fullt utbyggda klasser, det vill säga 20 elever per årskurs och klass. Kalkylen visar också ett annat scenario med färre elever år 1-3, och där är ekonomin i balans avseende löpande intäkter och kostnader tredje året med tre klasser och 56 elever per program för vård- och omsorgsprogrammet och handels- och administrationsprogrammet. Enligt beräkningen kan ekonomin avseende löpande intäkter och kostnader komma i balans andra året för barn- och fritidsprogrammet, vid fullt utbyggda klasser, det vill säga 20 elever per årskurs och klass. Ekonomiska kalkylen visar i ett annat scenario med färre elever inom barn- och fritidsprogrammet, där är ekonomin i balans avseende löpande intäkter och kostnader fjärde året med fullt utbyggda klasser, 3 klasser och 60 elever.

För samtliga nya yrkesprogram kan enheten Tyresö gymnasium nå budget i balans även vid färre antal elever, då lokalkostnaderna betalas redan idag och att övrig personal, ledning och undervisande personal kan användas över flera program. Personal kan behöva utökas men personalen kan undervisa även i andra program på Tyresö gymnasium. Ett samarbete med C3L för lokalanpassning och eventuellt viss undervisning i vård- och omsorgsprogrammet kan också bidra till resurseffektivitet för programmet och även C3L.

Uppstartskostnader för att starta yrkesförberedande program omfattar främst marknadsföring och inventarier. Viss lokalanpassning kan behövas, främst för ett metodrum om vård- och omsorgsprogrammet startas.

Uppstartskostnaderna beräknas vara cirka 360 500 kr första året för vård- och omsorgsprogrammet, cirka 60 500 kr andra året och cirka 60 500 kr tredje året. För handel- och administrationsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet beräknas uppstartskostnaderna vara cirka 260 500 kr första året, cirka 60 500 kr andra året och cirka 60 500 kr tredje året för respektive program. Handel- och administrationsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet kräver inte stora lokalanpassningar.

16 Sammanfattning av förslag på strategi

16.1 Utveckling av nuvarande program

- Tyresö gymnasium ska vara i framkant i länet med de olika yrkesprogrammen som erbjuds och ständigt följa utvecklingen inom varje program.
- Genom olika profiler bör Tyresö gymnasium utmärka sig inom varje program.
- Tyresö gymnasium ska ha en långsiktig plan för att konkurrera om eleverna även om tio år.
- E-sport, ETG, och elbil bör utvecklas mer.
- Arbetet med certifieringar ska prioriteras. Exempelvis motorbranschcollege.
- Fasa ut hotell- och turismprogrammet.
- Marknadsföra yrkesprogrammets höga kvalitet.

16.2 Nya yrkesprogram

- Starta två nya yrkesprogram på Tyresö gymnasium.
- Starta vård- och omsorgsprogrammet, finns ett behov på arbetsmarknaden. Samarbete med vuxenutbildningens satsningar inom vårdutbildningar och VO-college. Samarbete med kommunens verksamheter inom vård och omsorg.
- Starta barn- och fritidsprogrammet eller handel- och administrationsprogrammet.
- Profiler de nya yrkesprogrammen och kvalitetssamarbeten för att kunna konkurrera om eleverna.
- Marknadsföra de nya yrkesprogrammen.

16.3 Högskoleförberedande program

- Starta ekonomiprogrammet inriktning ekonomi och samhällsvetenskapsprogrammet inriktning beteendevetenskap.
- För att attrahera fler elever bör programmen ha egna centrumnära lokaler i närheten av kollektivtrafik.
- Profiler programmen inom t.ex. hållbarhet och digitalisering.
- Språkresor och resor utomlands.
- Lärare behöver rekryteras. Samverkan med C3L och Tyresö gymnasium under etableringen.
- Bra marknadsföring krävs för att attrahera elever. Ökat samarbete med grundskolan för marknadsföring internt.
- Lokaler som nyttjas inom Tyresö kommun bör om möjligt användas.
- Ekonomiska risker om för litet elevunderlag och om programpengen inte höjs i takt med löneutveckling och hyreskostnader.
- Bedömning att det kan bli ett underskott de första tre-fyra åren. Krävs en rimlig tidsplan för att etablera och utveckla de högskoleförberedande programmen.

- Bedömning av ekonomisk hållbarhet bör göras efter 3-5 år.
- Profilering inom idrott kan utredas under fem år efter etablering. Padelsport kan utredas mer.
- Utveckling av programmen och inriktningarna inom tio år för att konkurrera om fler elever i bredare målgrupp.
- Ha en långsiktig plan för att konkurrera om fler elever om tio år.

16.4 Gymnasiesärskolan

- Utveckla de två nuvarande nationella programmen på Tyresö gymnasiesärskola, fastighet, anläggning och byggnation samt hälsa vård och omsorg. Koppla ihop med övriga program samt utveckling av övriga vårdutbildningar.
- Utveckla kursutbudet inom ramen för programmen.

16.5 Lokaler

- Yttre bygghallen på Tyresö gymnasium behövs inte.
- Inre bygghallen och övriga lokaler behöver utnyttjas av Tyresö gymnasium för nuvarande program och utveckling av två nya yrkesprogram.
- Nya lokaler i centrumnära läge behövs för att starta två högskoleförberedande program.

16.6 Tyresö gymnasiums varumärke

- Viktigt med ett starkt varumärke.
- Unika profileringar.
- Skapa starka yrkesidentitet, utveckla samarbete med fler företag för APL och praktik, diplomeringar och certifieringar, utlandspraktik eller APL på andra orter samt profilera gymnasiet inom programmen.
- Utveckla certifieringar.
- Utveckla e-sport och elbil.

17 Bilaga 1- Prövning av barnets bästa

17.1 Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har gett barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att ta fram en strategi för Tyresö gymnasium. Strategin ska sträcka sig tio år framåt i tiden och innehålla en strategi för lokalförsörjning, strategi för utvecklat programutbud med analys av befintligt programutbud, utvecklingsmöjligheter av befintligt programutbud samt möjligheter för att uppdatera programutbudet med nya program. Strategin ska även innehålla en strategi för samverkan både internt och externt och strategi för att utveckla Tyresö gymnasiums varumärke.

17.2 Dialog med barnen

En enkät skickades ut till elever i årskurs 8 och 9 i Tyresö skola, Strandskolan, Dalskolan, Kumla skola och Nyboda skola. Totalt svarade 376 av 1055 elever på enkäten, varav 227 i årskurs 8 och 149 årskurs 9. Av de som svarade på enkäten är det 196 som identifierar sig som flickor, 175 som pojkar och 5 som hen.

Majoriteten av eleverna tycker att det har varit eller kommer att vara viktigt med programutbudet när de väljer gymnasieskola. Det andra viktiga för elever är skolans rykte och tredje viktigaste för eleverna är att gymnasiet ligger nära hemmet. Vid val av program tycker majoriteten av eleverna att det de är intresserade av eller vad de är bra på samt framtida jobb- och studiemöjligheter är viktigt. Tredje viktiga för eleverna är framtida studier på högskolan.

Majoriteten av eleverna har eller kommer att välja högskoleförberedande program. Drygt hälften av eleverna som svarade på enkäten i årskurs 8 svarar att de inte vet vilket program de ska välja.

Eleverna fick även svara på vad de tycker att Tyresö gymnasium borde satsa mer på för att bli ett intressant alternativ för dem. Majoriteten av eleverna tycker att Tyresö gymnasium borde införa högskoleförberedande program och fler program. Många elever tycker också att skolan borde ha höga meritpoäng. Det är många elever som svarar att de inte kommer att välja Tyresö gymnasium oavsett hur bra det blir eftersom de inte har hört så positivt om skolan. Några elever svarar att de vill komma från Tyresö och många svarar att de inte vet. Några elever svarar att de inte vet så mycket om Tyresö gymnasium och att de därför inte kan svara på frågan.

17.3 Inhämta kunskap

Barnens synpunkter har även hämtats indirekt via intervjuer med studie- och yrkesvägledare i Tyresö kommuns grundskolor och Tyresö gymnasium. En

rapport om gymnasielivet 2020 från Storsthlm har också analyserats för att inhämta fakta från andra studier.

17.4 Barnkonventionen

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet, är odelbara, ömsesidigt beroende av och relaterar till varandra. Vid prövning av barnets bästa måste först och främst fyra grundprinciperna beaktas. Dessa är artikel 2 om ickediskriminering, artikel 3 om barnets rätt att få sitt bästa prövat, artikel 6 om barnets rätt till liv och utveckling och artikel 12 om barnets rätt att göra sin röst hörd och få den beaktad. Relevant för strategin är även artikel 28 rätt till utbildning.

17.5 Handlingsalternativ

17.5.1 Alternativ 1- Behålla nuvarande programutbud och fasa ut hotell- och turismprogrammet

Alternativet skulle innebära att Tyresö gymnasium fortsätter med det programutbud som finns på Tyresö gymnasium. Konsekvenserna blir att kommunen enbart erbjuder yrkesprogram i kommunen för gymnasieelever och att det vänder sig till en begränsad målgrupp. Elever som vill studera högskoleförberedande program eller yrkesprogram som inte finns på Tyresö gymnasium kommer fortsatt behöva söka plats i skolor utanför kommunen. Majoriteten av Tyresöeleverna får sina första- och andrahandsval. Eleverna har goda möjligheter att studera på andra gymnasieskolor. Tyresöelever kan enligt samverkansavtalet i regionen söka till alla program i länet och bli antagen på lika villkor. Det finns ett stort och brett utbud av högskoleförberedande program i länet. Risken att elever blir utan plats är därför låg. Elever har även intresse att söka utbildningar utanför kommunen. Elever som har svarat på enkäten önskar bredare programutbud på Tyresö kommun, men många svarar också att de vill studera på andra skolor. Majoriteten av Tyresöeleverna studerar på högskoleförberedande program.

Att inte erbjuda hotell- och turismprogrammet på Tyresö gymnasium är negativt för de elever som har intresse för och valt programmet och som vill gå på en skola i Tyresö. Andel elever som valt programmet inför höstterminen 2021 är i dagsläget mycket litet. Det negativa för eleverna som valt programmet på Tyresö gymnasium måste också vägas mot kommunens ansvar att utnyttja resurserna smart och effektivt. Om programmet inte erbjuds på Tyresö gymnasium så finns det ändå bra alternativ i närområdet inom den gemensamma gymnasierregionen då programmet erbjuds vid Stockholms hotell- och restaurangskola i Globen och vid Praktiska gymnasiet i Nacka vilket gör att eleverna har goda möjligheter att studera på hotell- och turismprogrammet även om det inte erbjuds i Tyresö kommun.

17.5.2 Alternativ 2- alternativ 1 och införa två nya yrkesprogram

Alternativet skulle innebära att Tyresö gymnasium fortsätter med det programutbud som finns på Tyresö gymnasium och erbjuder två nya yrkesprogram. Konsekvenserna blir att kommunen enbart erbjuder yrkesprogram i kommunen för gymnasieelever och att det vänder sig till en begränsad målgrupp. Elever som vill studera högskoleförberedande program eller yrkesprogram som inte finns på Tyresö gymnasium kommer fortsatt behöva söka plats i skolor utanför kommunen. Majoriteten av Tyresöeleverna får sina första- och andrahandsval. Eleverna har goda möjligheter att studera på andra gymnasieskolor. Tyresöelever kan enligt samverkansavtalet i regionen söka till alla program i länet och bli antagen på lika villkor. Det finns ett stort och brett utbud av högskoleförberedande program i länet. Risker att elever blir utan plats är därför låg. Elever har även intresse att söka utbildningar utanför kommunen. Elever som har svarat på enkäten önskar bredare programutbud på Tyresö kommun, men många svarar också att de vill studera på andra skolor. Majoriteten av Tyresöeleverna studerar på högskoleförberedande program.

17.5.3 Alternativ 3 – alternativ 1 och att införa två nya högskoleförberedande program

Alternativet skulle innebära att Tyresö gymnasium fortsätter med det programutbud som finns på Tyresö gymnasium och erbjuder två nya högskoleförberedande program. De program som föreslås i utredningen är samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet som majoriteten av Tyresöeleverna går på. Det skulle innebära att kommunen breddar utbudet av gymnasieutbildningar i kommunen och vänder sig till en bredare målgrupp. Konsekvenserna blir att kommunen inte kan erbjuda alla yrkesprogram och högskoleförberedande program i kommunen för gymnasieelever. Elever som vill studera andra högskoleförberedande program eller yrkesprogram som inte finns på Tyresö gymnasium kommer fortsatt behöva söka plats i skolor utanför kommunen. Majoriteten av Tyresöeleverna får sina första- och andrahandsval. Eleverna har goda möjligheter att studera på andra gymnasieskolor. Risker att elever blir utan plats är därför låg. Elever har även intresse att söka utbildningar utanför kommunen. Elever som har svarat på enkäten önskar bredare programutbud på Tyresö kommun, men många svarar också att de vill studera på andra skolor. Majoriteten av Tyresöeleverna studerar på högskoleförberedande program. Alternativet ger barnen en större valmöjlighet och utbud av skolor att studera samhällsvetenskaps- och ekonomiprogrammet. Alternativet kan innebära ekonomiska konsekvenser för kommunen om elevunderlaget blir lågt till utbildningarna. Alternativet innebär även andra ekonomiska kostnader för kommunen för att starta nya högskoleförberedande program i externa lokaler.

17.5.4 Alternativ 4 – alternativ 1 och införa två nya yrkesprogram och två nya högskoleförberedande program

Alternativet skulle innebära att Tyresö gymnasium fortsätter med det programutbud som finns på Tyresö gymnasium och erbjuder två nya yrkesprogram och två nya högskoleförberedande program. De högskoleförberedande program som föreslås i utredningen är samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet som majoriteten av Tyresöeleverna går på. Det skulle innebära att kommunen breddar utbudet av gymnasieutbildningar i kommunen och vänder sig till en bredare målgrupp. Konsekvenserna blir att kommunen inte kan erbjuda alla yrkesprogram och högskoleförberedande program i kommunen för gymnasieelever. Elever som vill studera andra högskoleförberedande program eller yrkesprogram som inte finns på Tyresö gymnasium kommer fortsatt behöva söka plats i skolor utanför kommunen. Majoriteten av Tyresöeleverna får sina första- och andrahandsval. Eleverna har goda möjligheter att studera på andra gymnasieskolor. Risken att elever blir utan plats är därför låg. Elever har även intresse att söka utbildningar utanför kommunen. Elever som har svarat på enkäten önskar bredare programutbud på Tyresö kommun, men många svarar också att de vill studera på andra skolor. Majoriteten av Tyresöeleverna studerar på högskoleförberedande program. Alternativet kan innebära ekonomiska konsekvenser för kommunen om elevunderlaget blir lågt till utbildningarna. Alternativet innebär även andra ekonomiska kostnader för kommunen för att starta nya högskoleförberedande program i externa lokaler.

17.6 Bedömning av barnets bästa

Bedömningen är att alternativ 4 är att föredra för barnets bästa eftersom det alternativet vänder sig till en bredare målgrupp och ger ett större utbud för gymnasieeleverna att välja. De som vill studera de mest sökta programmen på en skola närmare hemmet får möjlighet till det. Alternativet innebär att kommunen kan erbjuda fler program för barnen och uppfyller en del av barnens synpunkter enligt enkäten. Samtidigt framkommer i enkäten att en del av barnen vill studera på andra skolor utanför kommunen.

17.7 Planering för återkoppling till eleverna som deltog i enkätundersökningen

Återkoppling sker inom organisationen när beslut fattas genom information till rektorer i grundskolor och Tyresö gymnasium som i sin tur informerar personal och elever. Förvaltningen kommer också följa och analysera antagningen till gymnasiet.

18 Bilaga 2 – Förtydligande och tillgänglighetsanpassning av diagram

18.1 Diagram 1 Antal elever på Tyresö gymnasium

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal elever	1024	798	616	510	482	532	524	491	446

18.2 Tabell introduktionsprogram

Program	År 1	År 2	År 3	Totalt
Individuellt alternativ	26	7	5	38
Språkin introduktion	27	21	11	59
Programinriktat val och yrkesintroduktion mot bygg				12
<i>Programinriktat val bygg</i>			2	
<i>Yrkesintroduktion bygg</i>	1	6	3	
Programinriktat val el (ingen går yrkesintroduktion el)	4	1	1	6
Programinriktat val och yrkesintroduktion mot fordon				20
<i>Programinriktat val fordon</i>	7	1		
<i>Yrkesintroduktion fordon</i>	4	8		
Programinriktat val och yrkesintroduktion mot hantverk				23
<i>Programinriktat val hantverk</i>	2	1		
<i>Yrkesintroduktion hantverk</i>	11	7	2	
Programinriktat val mot hotell- och turism		2		2
Second chance school				9
Totalt				169

18.3 Diagram 2 Antal Tyresöelever per program³⁹

Program	Antal (%)
Ekonomiprogrammet (EK)	392 (18 %)
Samhällsvetenskapsprogrammet (SA)	380 (18 %)
Naturvetenskapsprogrammet (NA)	268 (13%)
Introduktionsprogrammen (IM)	215(10%)
Teknikprogrammet (TE)	179 (8 %)
Estetiska programmet (ES)	167(8 %)
El- och energiprogrammet (EE)	149 (7 %)
Fordons- och transportprogrammet (FT)	57(2,7%)
Hantverksprogrammet (HA)	56 (2,6 %)
Naturbruksprogrammet (NB)	47 (2,2%)
Vård- och omsorgsprogrammet (VO)	35 (1,5%)
Handel- och administrationsprogrammet (HA)	33 (1,5%)
Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL)	30(1,4%)
Bygg-och anläggningsprogrammet (BA)	29 (1,3%)
Barn- och fritidsprogrammet (BF)	24 (1 %)
Hotell- och turismprogrammet (HT)	17(0,8%)

18.4 Diagram 3 Antal Tyresöelever per skola/huvudman

Skolor/huvudmän	Antal
Tyresö gymnasium	292
Stockholm stad- totalt	266
<i>Stockholm stad – Hotell- och restaurangskolan</i>	<i>36</i>
<i>Stockholm stad – Anna Witlock</i>	<i>31</i>
<i>Stockholm stad – P.A Fogelström</i>	<i>23</i>
<i>Stockholm stad – Kungsholmens musikgymnasium</i>	<i>21</i>
<i>Stockholm stad – S:t Erik</i>	<i>16</i>
<i>Stockholm stad – Midsommarkransen</i>	<i>16</i>
Nacka kommun - totalt	202
<i>Nacka kommun – Nacka gymnasium</i>	<i>144</i>
<i>Nacka kommun – YBC</i>	<i>58</i>

³⁹ Diagram 2 och 3 med förtydligande tabeller summerar inte till det totala antalet gymnasieelever. De största programmen och skolorna/huvudmännen redovisas i tabellerna.

Haninge kommun	182
Sjölin - totalt	157
<i>Sjölin – Nacka (Sickla)</i>	<i>105</i>
<i>Sjölin – Söder</i>	<i>46</i>
Värmdö kommun	122
Drottning blankas gymnasier	57
Kunskapsskolan	52
NTI	52
Klara	46
Fryshuset	46
Ljud- och bild LBS	45
Thoren	40
Jensen	34
Realgymnasiet	34
Nacka praktiska	33
Mediagymnasiet	31
Procvita	28
Engelska gymnasiet	25

19 Bilaga 3- Omvärldsbevakning kommunkluster öst

19.1 Fredrika Bremergymnasiet och Riksäpplets gymnasium i Haninge kommun

Fredrika Bremer gymnasiet erbjuder högskoleförberedande program och yrkesprogram. Inom yrkesprogram erbjuder skolan:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Handels- och administrationsprogrammet
- Industritekniska programmet
- VVS- och fastighetsprogrammet och
- Vård- och omsorgsprogrammet

De högskoleförberedande program som skolan erbjuder är:

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

Riksäpplets gymnasium i Haninge erbjuder:

- Handels- och administrationsprogrammet
- Introduktionsprogrammet
- Gymnasiesärskolan

Fredrika Bremergymnasiet erbjuder idrottsutbildningar inom idrottsakademierna på gymnasiet. De idrottsutbildningar som erbjuds är boxning, fotboll, golf, innebandy, ishockey, karate, orientering och simning. Karate är inom Riksidrottsgymnasium (RIG). Boxning, fotboll, innebandy, orientering, eller simning är så kallade nationella idrottsutbildningar (NIU). Inom ishockey har elever möjlighet att träna inom ramen för individuellt val och med utökad studiekurs. Idrottsutbildningarna går att läsa i kombination med naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet inriktning beteendevetenskap, ekonomiprogrammet, teknikprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och handelsprogrammet. Inom fotboll, innebandy, boxning, golf eller ishockey går det att kombinera med el- och energiprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet. Gymnasiet samarbetar med klubbar och specialförbund.

19.2 Nacka gymnasium

Nacka gymnasium erbjuder högskoleförberedande program och yrkesprogram. De högskoleförberedande program som gymnasiet erbjuder är:

- Ekonomiprogrammet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

De yrkesprogram som gymnasiet erbjuder är:

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet.

Nacka gymnasium erbjuder även gymnasiesärskola och introduktionsprogram. I Nacka kommun finns många fristående gymnasieskolor som erbjuder olika program.

19.3 Nynäshamns gymnasium

Nynäshamns gymnasium erbjuder högskoleförberedande program och yrkesprogram. De högskoleförberedande program som erbjuds är:

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet.

De yrkesprogram som gymnasiet erbjuder är:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Handels- och administrationsprogrammet

Gymnasiet erbjuder även gymnasiesärskola och introduktionsprogram. På Nynäshamns gymnasium kan elever välja idrottsinriktning som specialisering på schemat. De idrottsinriktningar som erbjuds är ishockey, fotboll, tennis, ridsport, innebandy och golf. Nynäshamns kommun har ett samarbete med AC Milan. I kommunen finns fotbollsprofiler där AC Milan Academy ansvarar för upplägget.

19.4 Värmdö gymnasium, Gustavsbergs gymnasium och Värmdö tekniska gymnasium

Värmdö gymnasium erbjuder högskoleförberedande program. De program som erbjuds är:

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet.

Värmdö gymnasium tillhör Värmdö kommun men ligger centralt vid Gullmarsplan. Värmdö har ingen egen gymnasiesärskola.

Gustavsbergs gymnasium erbjuder följande program:

- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet
- Barn- och fritidsprogrammet
- Hantverksprogrammet

Gustavsbergs gymnasium erbjuder även introduktionsprogram. Inom naturvetenskapsprogrammet erbjuder skolan marinbiologi och dykning, elever i årskurs 3 får åka på en dykresa till Västkusten. Dessutom får alla elever som vill, lära sig att dyka och ta dykcertifikat kostnadsfritt. Efter dykkurserna blir eleverna certifierad som PADI Open Water Diver, Advanced och Rescue Diver vilket innebär att de kan dyka överallt i världen. Inom samhällsvetenskapsprogrammet erbjuds eleverna kurser i kriminologi och inom barn- och fritidsprogrammet erbjuds eleverna kurser i ledarskap, kreativitet och hälsa. Gymnasiet erbjuder också hockeyprofil för elever som vill spela ishockey inom det individuella valet.

I Värmdö kommun finns Värmdö Tekniska gymnasium som är en fristående skola som erbjuder högskoleförberedande program, yrkesprogram och introduktionsprogram. De yrkesprogram som erbjuds är bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet. Teknikprogrammet är det högskoleförberedande program som erbjuds.